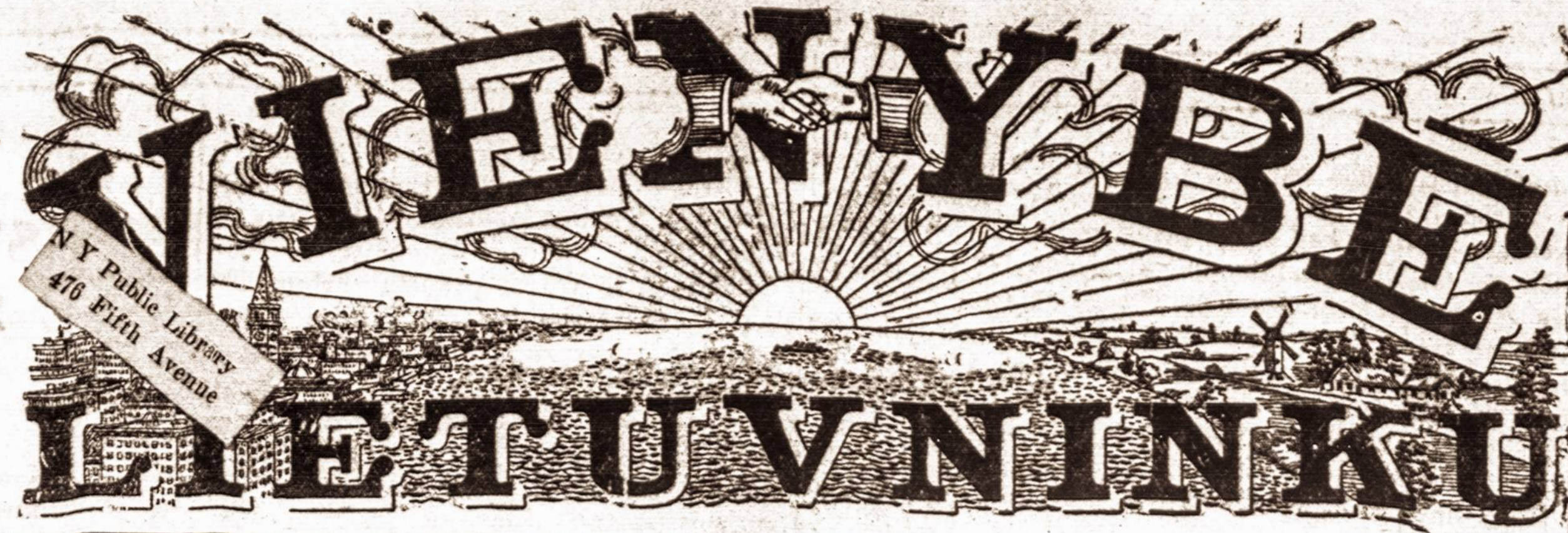

1886

Įsteigtas 1886.
„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“
 SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
 Eina Seredomis, Brooklyn, N. Y.
 Metinė prenumerata:
 Suvienytose Valstijose ... \$2.00
 Kanadoje 2.50
 Visose kitose viešpatystėse 3.00
 Prenumerata apmokama iš kalno.
 Prenumeratos metams skaitosi nuo dienos užsirašymo, ne nuo Naujų Metų.
 Apgarsinimų kalnų klauskito laišku:
J. J. PAUKSZTIS & CO., INC.
 120-124 Grand St.
 Brooklyn, N. Y.
 Telephone, 2427 Greenpoint.

Established 1886.
„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“
 THE LITHUANIAN WEEKLY
 Published Wednesdays at Brooklyn, New York.
 Yearly Subscription Rates:
 United States \$2.00
 Canada 2.50
 All other countries 3.00
 Advertising rates on application.
 Address:
J. J. PAUKSZTIS & CO., INC.
 120-124 Grand St.
 Brooklyn, N. Y.
 Telephone 2427 Greenpoint.

Visuomenės, literatūros ir politikos savaitinis laikraštis.

NO. 51. BROOKLYN, N. Y., GRUODŽIO (December) 19 d., 1917 M.
 (Telefonas 2427 Greenpoint) Entered As Second Class Matter Oct. 23, 1907, At The Post Office At Brooklyn, N. Y. Under Act Of March 3rd 1879. METAI XXXI (Telephone 2427 Greenpoint.)

SVEIKINAME SU ŠVENTĖMIS
 Visus mūsų bendradarbius ir skaitytojus „Vienybės Lietuvninkų“ Redakcija.

LINKSMŲ KALĖDŲ
 linkime visiems mūsų skaitytojams ir abelnai visiems mūsų rėmėjams „Vienybės Lietuvninkų“ Administracija

— NUO REDAKCIJOS —
 Išreiškiame didžiausią padėką mūsų bendradarbiams kurie uoliai remia mus savo raštais ir kviečiame ateityje taip pat bendradarbiauti kaip iki šiolai.

— NUO ADMINISTRACIJOS —
 Paveikslų klišės šiam Numeriui pagamino Jaunas Lietuvis Mokinyš ir „V. L.“ bendradarbis P-nas J. P. SAURUSAITIS
 ooo
 „Vienybės Lietuvninkų“ Ofisas tai yra redakcija ir administracija Pirmą Kalėdų Dieną (25 d. Gruodžio) bus uždaryta.

AUKA!

Teisybe ir Meile

NUO TO laiko, kaip žmogus pradėjo pažinti, kad ant žemės yra geras ir blogas, jis pradėjo gyventi žmogaus gyvenimu. Ir čionai dar kartą pasirodo teisingu šventraštis, kuris tvirtina, kad pirmieji žmonės pažino gerą ir blogą. Ir ištikro, jei prieš pirmuosius žmones, tai yra pirmau prieš tuos žmones, kurie pažino, kad yra geras ir blogas, gyvena dar kokie nors žmonės, tai vargiai juos galime pavadinti žmonėmis. Žmonių arba žmonių gyvenimas prasidėjo tame momente, kaip žmogaus smegeninėje bliztelėjo mintis, jog tautas randasi žmonės, kurie už teisybę yra pasaulyje geras ir blogas. Ir nuo to laiko žmonija stengiasi da, o kiti gi žmonės vardan tos pačios teisybės sutaiso didžiausias skerdynes, kalėjimai

supratimas keitėsi sulyg gadynių, sulyg mus, katorgas. Vienu žodžiu, be ilgesnių meilę ir teisybę) iš visos spėkos, o artitautų, rasių, bet visgi žmonės skyrė gerą išvadžiojimų, žmonija stengiasi gyventi ma, kaip pats save." Taigi čion liepiama nuo blogo. Atsirado įvairiausi pranašai, sulyg teisybės. Prieš teisybės idealo autiktai mylėti ir mylėti. mokytojai, kurie mokino žmones gyvenimui, kurą iš amžių liepsnoja geriausi ir giliaumo, kad prieiti prie gero, kad apsisaugosi žmonių jausmai. Bet štai prieš devynioliką šimtų metų nedidelėje semitų tautoje užgema Žmogus, Kurio šiandien civilizuota žmonija apvaikščioja gimtadienį, Kuris garsiai ir galingai pasako, kad teisybė yra puikus dalykas, gyvenimas sulyg teisybės yra dar puikscnis, bet teisybė niekad neatstoja ir bėgo, kaip tas Jo meilės mokslas skleidžia neatstos viską apimančią meilę. Jis savo visą mokslą daugiausiai paremia ne ant save vadina, bet nesutiksi žmogaus, kuris prieš teisybę, galima prieiti tiktai per meilę. Sulyg Jo — meilė tai pradžia ir pabaiga žmogaus gyvenimo. Kad taip yra, ir taip žmogus tegali gyventi arba išigilinkime tiktai į pamatinį Jo įstatymą: sulyg teisybės, kaip dabar gyvena, ar sulyg gero, saugoties blogo. Gero sybės sutaiso didžiausias skerdynes, kalėjimai

„Mylėsi Viešpatį Dievą (arba Begalinę lyg meilės, kaip kada nors turės gyventi.

Žinoma, teisybė turi savyje ir meilės dalį, ar meilė teisybės dalį. Čia norisi ir pakalbėti apie tai, kuriuomi gyvenimu gyvenant žmonija būtų laimingesnė.

Teisingai ar sulgy teisybės gyventi yra prakilnus dalykas. Bet teisybė yra tokis dalykas, kurį reikia priparodyti. Teisybė be priparodymų nėra teisybė. Ir šiaandien net moksle, kur rodos aišku, kad teisybė yra, visvien reikia priparodymo. Geometrijoje matai prieš save tiesią liniją, tą matosi ir visi, bet mokslo vyras nepatikęs tam, jis pareikalaus priparodymų. Ir kol nebus priparodymų, mokslinčius netikės.

Gyvenime gi dar labiau reikalaujama priparodymų, kad žmogus teisingas. Darbininkas dirba dirbtuvėje, o užveizda žiurį, kad jis dirbtų. Kitaip darbdavys netikės, kad darbininkas dirba. Traukinyje konduktorius peržiūri ar visi keliauninkai turi bilietus, tai yra ar visi užmokėjo už važiavimą traukiniu. Tai persitikrinimas gelžkelio kompanijos. Tokių pavyzdžių galėtume tukstančius privesti ir iš jų galėtume padaryti vieną išvedimą, kad iš trijų tai bent mažiausiai vienas veikia tiktai tą, kad pertikrinti, kad priparodyti kitų teisingumą, ar kad priversti buti teisingais. Žmonija priparodymui žmonių teisingumo, ar priverstimui žmogaus buti teisingu išmislija visokius dokumentus, visokius aktus, visokius vekselius. Kiekvienas paliudijimas, kiekviena rekomendacija, kiekvienas gelžkelio ar gatvekario bilietas liudija tiktai žmogaus teisingumą, arba jį verčia buti teisingu. Žuves tas žmogus, kuris šiaandien išdrįstų nepaisyti tų teisingumo paliudijimų. Tokiam žmogui ne tik ką teatrų, muzėjų, krautuvų, bankų, traukinių durys būtų uždarytos, bet jis būtų pliektas ir dievnamiuose, nežiurint, kad jis būtų teisingiausias ir doriausias žmogus. Ir ne tik kad gautų muštį ir nuo trepų nustumti, bet jį dar kalėjiman uždarytų ar bepročiu palaikytų.

Ir taip teisybė be priparodymų nėra teisybė. Iš kitos pusės šiaandien ir neteisingas, bjaurus žmogus, jei tik kišeniuose yra daug jo teisingumo priparodymų, jis laikomas teisingiausiu ir doriausiu žmogumi. Ir delto atsiranda noras supirkinėti tokius teisingumo dokumentus, dekoruoti save teisingumo dekoracijomis ir labai tankiai pasitaiko, kad po teisingumo išvaizda slepiasi niekdarystė, veidmainystė ir kitokis blogas.

Visiškai kitaip būtų, jei žmonija gyventų sulgy meilės. Meilei viešpataujant, nereikėtų jokių paliudijimų, juk dar neatsirado žmogus, kuris galėtų kam nors išrašyti meilės paliudijimą. Jei žmonės gyventų sulgy meilės, nereikėtų jokių prižiūrėtojų, nes darbininkas dirbtų darbą iš meilės, o jei jis kada negalėtų dirbti, tai del to pačios meilės niekas už tai jam nieko nesakytų. Nereikėtų nei policistų, nei visokių urėdninkų, nei nieko panašaus, nes žmogus mylėdamas teisybę, pirmiausiai būtų teisingu, paskui neskriaustų artimo. Ir dar daugiau: jis ne tik neskriaustų, bet stengtųsi padaryti gero. Šiaandien gyvenant sulgy teisybės, ar bent stengiantės sulgy jos gyventi, geradariu jau laikomas kiekvienas, kuris kitų neskriaudžia. Vadinasi jau geras tik užtai, kad blogo nepadarą, o nepadaromas blogo, juk teisingu žmogumi vadinasi. Sulgy meilės toks žmogus nebūtų geradariu; tuomet, kad geradariu vardą užsipelnyti, reikėtų iš tikro, ką nors gero padaryti. Ir jei žmonija gyventų sulgy meilės, viskas kitaip būtų.

Kristus parodė tuos meilės gyvenimo takus, bet Jo pasekėjai pamiršta tą. Pamiršta taip paprastai, kaip ir daugybės kitų prakilių idėjų prasmę pamirštama. Juo idėja tęsiasi tolyn, juo ji pasidaro populiariskesnė, juo į pasekėjų tarpą tokios idėjos ineina tokie žmonės, kurie nieko bendro neturi su ja, o kad tik vardan tos idėjos pasinaudoti kitais, tuomet tokia idėja supurvinama, suteršiama.

Kristus mokino mylėti Teisybę (Dievą) ir artimą. O ar myli šiaandieniniai krikščionys, katalikai, teisybę ir artimą? Tiesa, myli, bet tik žodžiais, o ne darbu. Žodžiais garbina Tą Absoliutišką Teisybę, žodžiais myli artimą, bet ištikrųjų pačiame gyvenime smaugiasi vienas kitą, vadinti Kristaus Užgimimu. Ir tik ketviršaudosi. Ir dabar krikščioniškos tautos tam šimtmetėje popiežius Julius I, val-

delei paprastos kasdieninės teisybės šioje karėje išsižudė milijonais. Išsižudė delto, kad stoka jiems meilės.

Šiaandienė krikščionybė, tai tik žodžių krikščionybė, bet ne darbu. Šiaandienė krikščionybė dangstosi farisėjai. Bet ateis tikroji krikščionybė. Pasaulis po šios baisios audros pradeda atbusti, pradeda eiti prie meilės, prie supratimo amžinių ir nemirtingų prekių, prie Meilės.

P. N.

KALEDOS

(Studijos braižinys).

GRUODŽIO 25 d. kiekvienam mete per amžius švenčiama Kalėdos. Tai diena, kurioje buk užgimė Kristus ir todėl visose krikščioniškose bažnyčiose laikomos iškilmingos pamaldos. Kartojama angeliškos dainos žodžiai:

Garbė Dievui ant augštybių ir ramybė žmonėms ant žemės.

Bažnytinėse pamokose išvedama šitoki mintis, kad buk —

Ant griuvėsių pagoniškojo pasaulio švito krikščioniškoji civilizacija.

BET-GI AR ISTIKRŪJŲ TAIP YRA?!

Reikia-gi pasakyti, kad šventės pradžia susirandame senovės pagoniškamjam pasaulyje. Tukstančiais metų prieš užgi-

KAIZERIO „KULTURA“

mimą Kristaus, įvairiose šalyse buvo švenčiama Saulės Atsigimimas, kuomet gruodyje 21 d. saulė pradeda daugiau pasirodyti ant dangaus horizonto ir dienos prasi-deda eiti ilgyn. Bet kaip tikrai-astronomiški tyrinėjimai ne buvo galimi suprasti masės žmonių, todėl tvėrėsi mytai-pasakos apie užgimimą Adoniaus, tai Goruso, tai Dionisijaus arba Mitros — tai vis dievybės, kurios buvo įsivaizdinimui asmeninių atstovaujančių saulelę ir buvo apvaikš-čiojami Syrijoje, Aigypse, Graikijoje, Persijoje ir Indijoje. Ir taip šioji šventė Saulės Atsigimimas buvo apvaikščiojama graiko-rimiškam pasaulyje pradžioje krikščioniškosios eros.

Ir taip toliau — kadangi Evangelijoje nebuvo pasakyta kokioj dienoj ištiesus Kristus gimė, todėl ir pirmųjų amžių krikščionis buvo keblam klausime — kada-gi ištie-taus užgimimą? — Ir kaip Romoje pagonis švesdavo Saulės Atsigimimą, krikščionis taippat bešvesdami tą dieną pradėjo vadinti Kristaus Užgimimu. Ir tik ketvir-

dantis bažnyčią nuo 337 iki 352 metų, įvedė tikrai švęsti Kristaus Užgimimą gruodyje 25 d. Tokiam atsitikime čia buvo tik pamainymas: vietoje Adoniaus, Goruso, Dionisijaus ir Mitros pradėta garbinti Jėzų.

„Ant žemės ramybė“ — buk tai giedojo angelai.

Bet anaipitol! Krikščioniškoji era matosi ne kiek nemažiau karių už pagoniškąją erą. Ir kas dar apgailėtina tai tas, kad naujasis pasaulis išdavė naujus smugius — pav. inkvizicijos laužus, ant kurių buvo sudeginami taip praminti eretikai: ne tik vyrai, moteris, bet ir jųjų vaikai! Ir vis tai daryta del Dievo garbės!

Taigi negali but didesnio klydimo kaip manymas, kad krikščioniškoji civilizacija buk jau sužydėjusi ant pagonijos griuvėsių. Ne, ne tiesa!

Pagoniškoji civilizacija dar pilnam žydejime ir po šiai dienai nepaisant, kad jau slenka krikščioniškosios eros dvidešimtas amžius. Reikia-gi matyti, kad gyvenimas visų šiaandienių kultūrinių šalių yra tvarkomas RIMIŠKOMIS TEISEMIS.

Rimiškosios teisės, dar pilnai šiaandien viešpatauja įstatuose Francijos, Anglijos, Germanijos, Rusijos, Suv. Valst. ir tt. ir tt. Tiesa tos teisės slenkant amžiams įvairiose šalyse keičiasi įvairiomis formoms prisitaikant vietinėms aplinkybėms, bet nei vienam juristui pasaulyje nei į galvą negali ateiti pasakyti, kad mūsų šiaandieniniai įstatymai rėdomi krikščioniškomis teisėmis,

A. VAIČIUNAS. SVEIKINU SU ŠVENTĖMS

(Dr. J. K.)

URSUM corda“ — mielas drauge!
Nors mes, didį vargą kenčiam...
Šiaandien, kelkim augštyн širdis:
Šventę Meilės, šiaandien švenčiam!
To, Kurs liepė mums mylėtis,
Kurs nešė meilę žmonijai...
To, Kurs sakė šiam pasauliui:
„Tebuna galas vergijai!“
Šiaandien, mūsų brangią žemę,
Gaivalai pikti — naikina...
Neapykantoj, aptėmę,
Tėvus, brolius mūsų, kankina.
Ko sulaukė mielas kraštas!...
„Dies irae“ — šalyj mūsų!...
Netik mieloj Sudavijoje
Bet ir krašte Rytų Prūsų!
Taigi, šventė mūsų Kalėdų,
Tenelinksmina šiaandien! —
Nes jau meilės nėr’ žmonijoj;
Protas valdo, nun kiekvieną!
Meilės jausmą, numarino
Tie, kurie puikybės žiuri;
Pimigo vergais palino —
Jausmo jokio, jie neturi!...

—oooOooo—

Bet, drauguži žengk be baimės,
Tuo keliu, kur meilė veda;
Ji nuvargintai žmonijai,
Laimę, čia ant žemės žada!...

Vilnius.

ATSIMINIMAS.

Atmenu aš abąjį Kalėdų rytą,
Kada mes visi sėdėjome už stalo, —
Kvietiniu piragu ir mėsa apkrauto.
Ak Dieve! Kaip linksma tad buvo begalo...

Petrūką ant kelių supavo mamytė,
O tėtė nuoširdžiai ką naujo kalbėjo.
Prie manęs sėdėjo sesutė Marytė,
Jos meilios, mėlynos akutės žibėjo.

Po stalu šunytis (tai draugas manasis),
Vodega vėsavu ir laukė šmotelio...
Ant suolo tupėjo katinas rainasis
Ir lakė kopustus iš mažo spotkelio.

Aš klausiaus, kaip sniegas tarškino į
langą

Ir mažiau išbėgt su sniegu pažaisti.
Bet tėtė tuo laiku pertraukė mint’s stygą
Tarsi, kad iš tylos jam žodžiai išdygo:

„Jis gimė ir mirė ir sopes kentėjo.
Jis gėidė del mūsų brolybės ir meilės
Ir jausmus galingus iš sielos išliejo.
Bet mes Jam?... Ak! ar mes Jo norus su-
prasim?“

Skausmų, dejavimų ir tulžies kartybių
Pripildyt’s varguolio, bedalio gyvenim’s.
Čia kuduk’s vaitoja, ten senė miršta...
O Jezus pasakė: „Brolybė ant žemės!“
Kur žodžiai galingi, ištartį Augščiausio?...
Argi jau Jo grudas išdigi ne’stengė?...
Tėytis kalbėjo. Mes klausėm mieliausio.
Jis nutilo ir ranka akis uždengė.

„Tėtyti, kas yra?“ — užklausė Marytė.

„Tėtyti, kas yra?“ — ir aš atkartojau.

„Et, nieko, vaikeliai,“ — atsakė tėtytė.

Ir tad aš rankomis suplojęs išbėgau.

Gi per šias Kalėdas jau sėdžiu nuliudęs
Svetimoj šalyje, nejuokam kambaryj.

Ak, laike! Kas sparnus žaibinius išaudė?...
Kalėdos tad’ džiugė, bet dabar sugriaudė...

Neb’girdžiu malonų žodelių tėtėtės,
Nes jis jau ilsisi šaltojoj žemelej.

Nežinau nei brolio, sesutės, mamytės
Ar dar jie gyvuoja gimtinės šalelej.

Gal but jau sugriuvo senoji bakužė, —
Pranyko ir ženklai, kuriuos aš žinojav.

Gal nieko ten neliko — mirė matušė.
Gal audra baisyti tą šalį ištiko...

Vėjali, ko gaudi, dejuoji už lango,
Nuskriski į mano gimtinės šalelę,
Parneški iš tenai man žinią teisingą:
Ar sveika teb’stovi sukniubus grintelė.

2-XII-1917

Tulelis.

—oooOooo—

Kristaus Evangelija

ŠTAI trumpoje sutraukoje pamatiniai jos dėsniiai, sako arių genijus Bernard Shaw:

1. Dangaus karalystė yra viduje tavęs. Tu esi Dievo suns; ir Dievas yra tavo sunas. Dievas yra dvasia, kurią turime dvasioje ir teisybėje garbinti, o ne senyvas tėvumas, kurį reikia maldauti bei papirkinėti dovanomis. Mes esame viens kito sąnariais; todėl tu negali pagelbėti ar pakentti savo kaimynui, nepagelbėjęs ar nepakenkęs tuo kartu ir sau pačiam. Dievas yra tavo Tėvu; tu esi žmonas, idant atliktum Dievo darbą; ir tu ir Dievas esate viena.

2. Nusikratyk savo lobius, sumeddamas juos visuotinai žmogiškos draugijos sandelin. Savo darbą visai bei išimtinai atskirk nuo pinigų užmokėsiu. Jei tu vaikeliui daleidai numirti iš bado, tai tu Dievą daleidai iš bado numirti. Išmesk iš galvos visokią rupestį kaslink rytojaus valgio ar rubų, kadangi tu negali tarnauti dviem ponam: Dievui ir Mamoniui.

3. Nusikratyk nuo teisėjų, pabaudos geismo ir keršto. Mylėk savo kaimyną, kaip patsai save, nes jis yra dalimi tavęs. Taipgi mylėk savo priešus, nes jie yra tavo kaimynai.

4. Nusikratyk nuo šeimyniškų painiavų. Kiekviena sutikta motina yra tiek tavo motina, kiek ta, kuri tave pagimdė. Kiek vienas sutiktas žmogus yra tiek tavo broliu, kiek ir tas, kurį tavo motina pagimdė paskui tavęs. Todėl negaiškuok laiko šeimyniškose šermentose, apraudodamas kokią pasimirusią giminę; pridabok gyvenimą, o ne mirtį; nes tiek pat gerų žuvų tebeplaukia jūroje, kiek yra ištrauktų ant kranto, ir galima sakyti, dar geresnių.

Žinoma, Shaw čia sudėjo gal nemažai ir savos filosofijos. Bet, akyliai perskačius Evangelijas, visgi riškiai pasirodo, kad Kristus išdalys taip ir mokino. Tik, anot Shaw, jeigu jisai būtų sudėjęs savo pranešimą kokioje nors trumpoje santraukoje, kaip kad Marksas-Engelsas padarė „Kommunistų Manifeste“, tai būtų jau senai jo žodžius žmonija supratus ir tapusi laimingesnė. Dabar gi jo žodžiai suderiniami visokioms stygom. Ir pasidaro iš to dangiška harmonija, bet baisiai iškraipyta, net blogiausiems tikslams panaudojama melodija.

Kiek čia teisybės, nežinia. Nes ant Kriščionijos (nuo žodžio Kristus) pamatų dar nebuvo sutverta nei viena patvari valstija, nors galima spėti, kad žmonės, tapę tikrais kriščioniais, bus daug laimingesni, negu dabar. Bet kad visokios nesąmoningos pasakos, kuriomis Kristaus kiltą esybė tapo apsiausta, sulaukė ant daugelio metašimčių jo teisybių išskiepimą miniose, tai aišku kiekvienam žmogui, svarstančiam istorijos veiksnius. Jeigu žmonės būtų daugiau intikėję į Kristaus žodžių teisingumą, vieton dieviškumą jo asmens, tai daug skurdo jau būtų sumažėję ant šio pasaulio.

Nors nestebėtina, kad mokintiniai ir su audė aplink Kristų viršgamtišką stebuklingą plocių. Reikia prisiminti, jog tuometiniai žydai gyveno didžiausioje šventraščio bei farizejų pristatytų teisių-taisyklių pagodonėje. Ir ne tik jų dvasia buvo suvaržyta, bet ir jų kumas, nes jie gyveno po gana sunkia romiečių letena.

Todėl nėra dyvy, kad mokintiniai bei Kristaus pasekėjai karštai pamylėjo savo mokytoją, kuris skelbė jiems brolybę, galią laimę; kuris budino snuduriuojančią žmogaus sielą prie Galingojo Dangiško Tėvo, o ne šalto, rustaus, ant pabaudos greito Yahveh (Jehovah). Vieni jį skaitė pranašu, kiti vadovu, kuris išvaduos nuo rymėnų. O to ugningai-ramaus mokytojo nenustelbiama meilė prispaustųjų bei nelaimingųjų darė jį dievišku.

Kristaus pasekėjai grožėjosi ir stebėjosi jo žodžių iškalbume, prakiltumu. Kristui gi mirus ant kryžiaus, jie ėmė pasakoti kitiem jo darbus bei žodžius. Žinoma, čia neapsiejo be padailinimo vaizdais iš karštų, negudrių, bet nestubusių, ir meile pripildytų širdžių bei daug ištrokusių vaidentuvų. Tokiu būdu, pamazėl, Kristaus esybė apsigaubė iš stebuklų-prajovų nuaustu rubu, tapo Sunumi Dievo — Karalium ant Karalių.

Todelei jo kilti žodžiai, nors ir skambėjo kiekvienoje bažnytėlėje, bet neperdirbo žmonių drauginį gyvenimą. Žmogus plėšė, vogė, žudė savo artumą, keršijo savo kaimynui, krovė pasaulinius turtus, slėgė našlaičius bei beginklius, nors Evangelija ir stačiai gynė panašiai elgties. Tai darėsi *kriščioniškausiose* šalyse. Gana prisiminti kryžių karės, viduramžių apšėmų noras vienuoliavimo, plačiai praplėtes ir daug blėdies atnešęs paprotis almužną davinėti, paskui kryžiokiškų ordenu darbus, ir tuojaus aišku, kad žmogus turėjo (ir tebeturi) dar perdaug gyvuliškumo, idant supratus Kristaus žodžių pilną prasmę ir ją įvykdžius gyveniman. Žodžiu: Kriščionijos idėja dar gal išsivystys kada nors, ir taps galingu veiksmu žmonijos gyvenime.

Taip manė ir pats Kristus. — Čia prisiminkim jo maldos žodžius: — „Ateik karalystė Tavo. Įsitėmym, kad jisai nesako, kad Dievo karalija bus kur kitur, kaip tik čia ant šios mūsų vargšės žemės. Ir Teismo Diena, ir ateinanti žmogaus Sunaus karalija bus ant šios ašarų pakalnės. Todėl žmogui nėra ko ieškoti po dausas kitų žemių, kolei žmonai dar plusta ašaros, kraujas, o piktybė viešpatuoja vietoje teisybės. Gyvenimas nėra sapnas. Jis nėra taipgi prisiųgtu į amžiną, laimingą karalystę. Tas būtų priešinga evoliucijos mokslui. Nes patekus žmogui tokiu karalijon, jis nebesitobulintų, nebesikivinklėtų ir tokiu būdu taptų neatmainoma esybe, kas priešinga gamtos dėsniui, buk viskas mainosi. Todėl čia ant žemės bus ta Dievo karalija, ir Kristus jai patiesė pamatus savo Evangelijoje. Nors po mirties mūsų vėlė ir gyvena kitose „žemėse“, ir tenais taip pat rituluojuosi (jai dvastikiškai — spiriritistai turi teisybę). Bet del mūsų svarbiausias gyvenimas yra čia.

Tyriausioje formoj Kristaus žodžiai yra suglausti viename senoviskame rašte.

Kriščionija jau buvo, bet Kriščionija dar bus. Mes matom, ką Kriščionija lig šiol nuveikė. Teisybė, ji visgi šiek-tiek pakėlė žmonių prie augštesnių teisybių, nes kilti Kristaus žodžiai nors ir inpainuoti daugelyj pelų, švietė ir akstino žmogaus gerasias stygas. Bet reikėjo net socializmo baisiai materialistinės teorijos, kad žmones atvertus nuo nežinomų dausių jieskojimo ant paties žmogaus svarbiausio siekio — apdengto, pavalgydinto žmogaus. Negana to, ši baidioji karė, ši bado šmekla gaubianti pasaulį dar giliau išjudino žmogaus sielą ir dar aiškiau išstumė viršminėtą siekį visame jo svarbume.

O tas siekis bus atsiektas tik tada, kuomet Meilė — tas pamatinis Kriščionijos dėsnis — įšviešpataus žmogaus širdyje vietoje keršto, gobšumo, svetnaudybės, ir gyvuliškų geidulių. Po dviejų tukstančių metų klaidžiojimo, žmogus grįžta vėl į save ir pernagrinėja savo ryšius su Dievu per tikrąjį Kristaus pranešimą.

SARUNAS.

*) Jie randasi surašyti pilnai: The Sayings of Jesus, Harnack ir Horae Synopticae, Sir C. Hawkins.

UŽIA MIŠKAS.

Užia, šlamščia žalias miškas
Vėsulos užgautas,
Griuna medis vienas, kitas
Iš šaknų išrautas.

Neraudok, neverk, žaliasis,
Pereis šiaurės vėjas.
Bus saulelė ir stovėsi
Ramus, kaip stovėjęs.
 („Žvaigždėlė“)

M.

Lietuvių belaisvių išvežtų į Vokietijos gilumą mokykla Holzminden lageryje.

kuri vadina dokumentu „Q“ (nuo vokiško žodžio „quella“ reiškiančio šaltinį). Q turi gretumoj 180 posmelių (reiškia tėra tik vienas šeštadalio Mato ar Luko Evangelijų) *) Pagal vienų tyrinėtojų nuomonę, Q yra parašyta 50-60 po Kristaus Gimimui. Gi Morkaus Evangelija yra rašyta 70 m., Mato kiek vėliau, Luko apie 80 m., o Jono netoli šimtmečio pabaigos. O kiti tyrinėtojai stygaujia, kad Q parašyta 30 m. po Kristui (reiškia dar Kristui gyvam esant). Morko 50 m., Luko apie 58-61, Mato kiek vėliau, Jono tame pat laike, kaip pirma.

Kaip ten nebutų, Q pasilieka gryniausiu Kristaus išraišką, o ne meilių pasekėjų karštos vaidentuvės vaizdus. Ta Kriščionija yra paremta ant vis augančios Meilės, kaip kad Kristaus gyvenimas bei mokslas ir rodo. Ji nebus priešinga nei protiškui mokslui; ji nėra neatmainomai nustatyta ant visados ir todelei nebus priešgyni evoliucijos teorija. Nes kas gali atrasti pradžią, ir kas gali suvokti pabaigą Meilės? Ji gali rituluočiai ir rituluočiai be galo, be krašto.

MOTERIS GYDYTOJAI SENOVĖJE.

Vienas svarbesnių Anglijos mokslinčių Čeletas atspausdino gana svarbų veikalą apie moteris gydytojas senovės Romoje. Ikišiol buvo manyta, kad Cezarių imperijoje gydytojais budavo tik taktai vieni vyrai. Moteris jei ir užsiimdavo gydymu, tai jos budavo tik taktai bobelėmis prie gimdydimo, nors ir tokiomis galėdavo būti taktai vergės. Profesorius Čeletas nustatė, kad senovės Romoje ne tik kad moteris budavo gydytojais, bet dar nekurios iš jų turėjo gana didelę praktiką. Jisai sako, kad moterimis gydytojais buvo ne taktai vergės, bet net ir moteris augštos kilmės, tikros patricijankos.

AR ŽINAI KUR TAVO GIMINĖS IR PAŽĪSTAMI GYVENA?

—ooo0ooo—

Nežinai, nes nesusirašinėji, o Tamistai jie dabar reikalingi. Užsirašyk „VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“ ant metų, o mes kartą uždyka indėsimė į laikraštį pajieškiojimą. Ir susirasai savo pažįstamus.

„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“
120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

KUCIOS

KISELIUS užraugas. Tešlą žmona kočioja ir daro špygutes. Višta su nupjauta galva drybso ant popieros; biskį išgalvos sunkiasi kraujas. Myšimas puodė aušta. Gi stiklinėje baltuoja kieti, agnonoms išmarginti šliužiukai. Krosnyje su šafranais ir raziukais kepa ragaišis.

Kvepia. Žmona rankoves pasiraitojusi, kad dirba viską, tai dirba.

Gatvės pilnos žmonių. Visi atrodo nepaprastame upe. Krautuvėse, tik perka, tik meišia. Vėžimai bilda, pleška. Visur bausis sujudimas.

Iš dangaus krinta snieguolės. Vejas šiurpus. Ant galo pradėjo ir tenti.

Kučios.

Prisiartinio valanda ir mes susėdomė prie valgiais apdėto skobnio.

Giliausi atsiminimai atėjo į galvą. Visos praleistoje jaunystėje valgytos kučios nuo pat kudikystės atsistojo prieš akis. Štai, rodos, amžiną atsilį brangiųjų mamytė paėmė už mažytės mano rankutės, padėjo ant kaktos ir tarė:

— Sakyk: „Vardan Dievo Tėvo ir sunaus ir dvasios, šventos. Amen.“

Aš švepliodamas sekiau amžiną atsilį jos žodžius. Tame vaizde aš paskendau su siela ir kunu. Aš mačiau save kudikiu ir mačiau brangią savo mamytę. Bet kaip skaudžiai suspaudė širdį, kai atsiminiau, kad aš jos jau nebeturiu. Ji vargus taip sunkiai per savo amžlį — dabar išsisi kapuose. Nejučiuomis mano akis prisipildė ašaromis.

— Kas tau, Jonyti, yra?

— Nieko. Duok man skarelę.

Ant jos veido irgi apšoko ašaros.

— Ko tamsta verki? Juk tamstos mamytė dar gyva.

— Buvo gyva, bet dabar žiaurus priešai užpludė, gal senai nukankino.

— Taigi, kaip budavo pasidžiaugi nors laišką gavęs. Gi dabar tėvai, broliai ir seseris paskendė krauju ir ašarų klane.

— Mano gimtinė — tarė žmona — randasi ten, kur pragariški mušiai verda, kuris tai laikas.

— Liudna, liudna, liudna.

Nutilome.

Kasniai atsistojo gerklėje ir negali nuryti. Širdį, tarsi replėms surakino. Iš akių trykšta ašaros. Nemiela nei tie gardūs valgiai. Rodos pavirščiau į geležinį liutą ir per pragarišką ugnį brisčiau, kad išplėšt iš nelaimės nasrų savo mylimuosius žmones.

— Oi kaip sunku ant krutinės! — tarė žmona.

— Tamstai vis netaip sunku, kaip man.

— Mano juk irgi tokia pat širdis.

— Taip, mieloji! Tamsta saviškius palikai vienoje guštelėje. Gi mano dalykai visai kitaip.

Ji žiuri į mane pilnoms liudnumo akims ir kietai, net skausmingai dusauja.

— Jauniausį brolių atsiėmiau čia, vidurinėj palikau tėvelį karšint. Bet jį paėmė į karę ir tėvelis senatvėje liko vienui vienas.

Žmona pasiėmė šliužiuką ir, lyg nesaivo dantimis — krekšt, krekšt — kramtė.

Aš pajutau, kad dar šaukštas tebermano rankoje ir tuojaus, lyg atsibudęs padėjau ant skobnio.

— Prieš pat priešų užpludimą tėvelis rašė, kad sergais ir liepė myletis tarp savęs. Jo gi amžius esąs jau neilgas. Kaip skaudūs tie jo žodžiai. Jie panašūs į žodžius atsisveikinimo.

Tyla.

Man taip spaudė širdį. Aš atsimenu, kaip sunkiai vargdamas mumis augino tėvelis. Gi dabar spēkas išbaigęs — liko nelaimingiausiu viengungiu. Gal badu prisiejo numirti. Kas supras jo nelaimės baisumą ir skaudumą.

Kučių atsiminimai sielą surakino, tarsi replėms. Skausmais patitenkinę nuėjo me ant atsilisio.

J. SLIBURIS.

Gyva Dovanele

ONUTĖ Olelaitė buvo nedidelio, bet gražaus sudėjimo mergina. Jos liemenukas riestas, plaukai geltoni, o mėlynos akys, tai kaip dangus žerėte-žerėjo. Prieš keletą mėnesių ji žydėjo kaip rožė, išbuško kaip lakštingalė, linksmiai kalbėjo su kiekvienu, džiugėsi gyvenimu, o ypatingai ji tikėjosi sulaukti šių linksmų Kalėdų, būtų daug linksmesne, laimingesne, nes ji tvirtai tikėjosi netrukus — išeitė už vyro... — Bet...

Onutė sulaukusi šių Kalėdų jautėsi nelaimingiausia mergelė visoje aplinkoje. Labiausiai ją kankino mintis, kad ji jautėsi visų pajaukta, visų nekentama, ir ji neklydo taip manydama.

Ypatingai graužė jos sąžinė, kuomet ji pamislydavo apie Antaną Struinaitį — kuris atėmė jai panystę... — kurį ji taip begaliniai mylėjo ir tikėjosi būti jo žmona.

Šių Kalėdų sulaukusi Onutė neturėjo mažiausios vilties, kad jos mylimas Antanas atkankytų ją, kad atneš jai Kalėdų dovanėlę — tokią, ar dar gražesnę, kaip kad pereinantis Kalėdas atnešė.

Šiandien Onutė nesvajota apie laimingą gyvenimą, nes ji šiandien inpuolusi baisiausiu desperacijon nežino kur dėtis; gyvenimas jai nemielas...

Kad šiek-tiek nusiraminti, pasiskusti savo vargus, — bėdas — Onutė, pasisėmusi savo brangią šią Kalėdų gyvą dovanėlę, verkšlendama, nuėjo pas poną Dundienę ir tik prasiverusi grįžios duris sukuko:

— Dievuli tu mano brangus! — Šiandien Kalėdos! Šiandien žmonės linksminasi!... Bet... — Aš, nelaiminga mergelė, mane visi pajaukia, visi pirštais bado... — ir už ką-gi! — Nejaugi už tai, kad aš ji mylėjau iš tikros širdies; mylėjau ir tvirtai tikėjau būti jo — ir tik jo — žmona ir mylėti jį iki grabo lentos! — Bet jis! — Jis, nevidonas, prigavo mane.

— Onute nusiramink, netrotyk vilties! — ramino Dundienė, — gal Dievas duos Antanui dvasią šventą — gal jis susipras, pasigailės tavęs — išpildys tą, ką prižadėjo!... — O jei ne, tai nebūk kvaila — patrank į teismą!...

— Dėdienėle, jeigu jis turėtų sąvyje nors kiek žmoniškumo, — doros, — nereikės jam teismo! — O antra, jeigu ir priteistų man jį už vyrą, tai ir tuo

met nebūsiu aš laiminga...

O, Antanai Antanai! — šaukė Onutė už galvos susiėmusi. — Nejaugi tu pamiršai tuos savo meilius žodelius, — ką tu man pereinantis Kalėdas kalbėjai! — Tu mane glamonėdamas, bučiuodamas sakei: —

— Onyte, mano brangiausia! — Aš tave myliu, — myliu labiau už visą pasaulį! — Onyte, ar prisidi but mano, o aš tavo, ant visados?

— Aš pasijadėjau būti tavo ant visados ir pri- glandžiau savo galvelę prie tavo krutinės; kurioje jaučia kaip smarkiai, tarsi kujis į priekalą, plakė tavo širdis... Bet, tuomet, aš nesupratau, kad tavo širdis degė apgavystės, villugystės meile...

— Atmyk Antanėli tą laiką, tą vakarėlį, kuomet dovanojai man aukso žiedelį; kuomet papuoliai mano rankelę — susiziedavimo dovanėle! O, kaip aš tuomet džiaugiausi ta tavo dovanėle... Bet šiandien!... Šiandien ant mano rankelių gyva dovanėlė! Ir šiandien Antanas užmiršo mane; — nes aš jam jau nemielia, nebrangi... Šiandien jis kitai, — Onutei ar Mariutei, kaip kad man, prisiegauja, myluoja, bučiuoja; — tik delto, kad kitą palikti tokia nelaiminga... kaip kad aš!...

— Onute! Tu visuomet kaltini tik jį — bet atmyk, kad tu irgi kalta... — Neiškentęs prabylo Dundas, kuris visą laiką tylėjo — nešiodamas Onutės

mažutėlę. — Štai žiurėk kaip saldžiai miega tavo dovanėlė, — imk jį ir pati nusiramink, nerėk... — ramino Onutė Dundas, duodamas jai mažutėlę.

— Aš kalta?! — suuko nesavu balsu Onutė. Taip aš kalta! — Kalta, kad jam intikėjau, kad aš ji ištikros širdies mylėjau!... Bet atmyk, dėde, kad aš mergina — silpnas sutvėrimas!... Bet jis!... Jis, vyras! — Jis nevidonas, prisiviliojo, apgavo, intraukė į baisiausį skurdą ir šiandien išjuokia mane!... Kurgi jo sąžinė — kur žmoniškumas!... Tokis vyras turi būti visų pajauktas, nuo visų atstumtas — bet ne aš! — O Viešpatie! Kurgi aš nelaiminga pasidėjau; kaip aš užauginsiu šį mažutėlį! — O, Antanai, Antanai, tu pražudei mane, — tu... O Viešpatie!...

Ji dar norėjo ką tai sakyti, bet, vargšė, taip susigraudino, kad negalėjo daugiau kalbėti, tik žmė sau nuo galvos plaukus rautis ir taip smarkiai krito ant žemės, kad net jos mažutėlis suklyko nesavę balseliu.

Dundienė gi žiūrėdama į besikankinančią Onutę, susigraudino ir galva linguodama tarė:

— Vai, jūs vyreliai, vyreliai!... O tu Antanai, Antanai! — Kurgi jūs susipratimas, kur žmoniškumas?! Jūs, vietoje naikyti visą blogą ir skiepyti gerą... budavojate naują ir dar didesnę ant šios ašarų pakalnės — pragarą!... — Jūs sulyojate ne-

kaltas mergeles, atimat joms nekaltybę... — o pas-kui išjuokiate jas, vadinate nedorėlėmis pasileidė-lėmis, — nuduodami save nekaltais... Kuomet jūs, vyreliai, busite dorais, suprasite tikrąją meilę, tuomet ir mes, kaip jūs vadinat, silpni sutvėrimai... busime laimingos!... Bet šiandien!...

Dundienei bekalbant, Onutė, šiek-tiek atsipeikėjusi pasimė savo mažutėlį, gvaltu rėkiantį nuo žemės ir vos žodį išardama, priėjusi prie durų liudnai tarė:

— Jeigu Antanas mane neves, kurį aš taip myliu, kuris prisiekė buti mano, — aš nusižudysiu — nes kito išėjimo man nėra!

Pasakiusi tai, apsidairė, lyg tai sumišusi, ir išėjo gatvėn.

Taip tai, nelaimingoji Onutė šventė šias Kalėdas...

Antanas gi, — kuris yra didžiausiu kaltininku Onutės likimo, nei kiek neatjautė to, ką Onutė turėjo ir turi pergyventi...

Jis, sulaukęs šių Kalėdų, ramiai sau linksminosi, uliavojo... O kuomet jam vienas-kitas ir užsimena apie Onutę, tai jis su pasididžiavimu atsako: — Matyt, kad jūs nesuprantate kas tai yra, ir kaip turi būti, — laisvoji meilė... Jūs norite, kad viskas ir visuomet but senoviškai — nepirmėi- viškai...

Su tokiais, ir tam panašiais, argumentais mūsų Antanas, Raulas ar Jonas, šiandien vadovaudamiesi ir sėja nedorą, nesusipratimus, nesutikimus... neša baisiausią blėdį — ne tik vienutėms, bet visai mūsų draugijai, visai tautai!!

P. SAKATAUSKAS.

PER KUR GERIAUSIA SIŪSTI PINIGUS?

Žinoma, kad per „Vienybę Lietuvninkų“ nes ta firma yra seniausia, gyvenuoja jau 33 metai ir savo teisingumu užsitarnavę pirmąją vietą lietuvių tarpe persiuntime pinigų ir pardavime lavakorių. Bent reikale visuomet kreipkitės į

„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“

120 Grand Street,

Brooklyn, N. Y.

FELJETONAS

PONAS VINCAS.

VINCAS Skaudulis retais žingsniais žingsniavo išilgai kambario ir giliai aimanavo: „Ką reiks daryti?“ Ir šitas nemalonus klausimas nedavė ramumo Vincui. Jis dėjo pastangas prašalimui to inkiraus klausimo, emė silpnėti ir rūpesčio nuvargintas sudrįbo ant kedės. Mintimis gi bėgo netolimon praeitin.

Savaimi kilo klausimas Vinco galvoje. Ko-gi aš čia riogsau? Kas mane išvarė? Ne apgalvota ir kvaila „ponystė“. Ir ko man reikėjo dagintis miestan? Kiek tai tėveliai išliejo ašarų, kad nevažiuočiau. Prašė kaip įmanydami, kad pasilikčiau namie, prigelbėčiau darbuose. Bet...

Ak tiesa, išmaniau pilką sėmėgą ant juodos. Tečiau ką tai reiškia? Juk mieste ne nauji, įvairiais drabužiais dėvi. Ot, jei parvažiuoti kaiman, tai kas-kita. Bet kaip parvažiuoti? Nekviečia. Ir jei tėvas pildys duotą žodį, kurį jis tankiausiai ir pildo, tai ir nekvies, tikrai nekvies...

Ir vieni dievai žino, kada panašios mintis būtų aplėdė nelaimingąjį Vincą, jei ne laiškešio beldimas durysna.

Vincas pašoko ir pravėrė duris. Laiškėšis induodamas laišką tarė „Vincas Skaudulis.“ Ir tą taręs nudumė. Vincas gi emė skaityti:

„Brangus Sunau! —
Kviečiame ant šventų Kalėdų...
Jūsų tėvas ir motina
Skauduliai.“

Vincui tartum akmuo nusirito nuo krutinės. Nei pats nežinojo ką bedarą, šoko, trypė, švilpė. Susičiuopo lagaminą, atidarė ir gailiai pažiūrėjo. Tuščias; keletas skarmalų riogso ant dugno — visų metų darbas... Palingavo galva ir emė rėdytis. Laikrodžio rodė ryto dešimtos pusę.

Traukinys dunda. Iš garvežio veržiasi kamuoliai dumų, kaip kada sušvilpia, mažesnės stotis praleidamas. Tekiniai

—gi atsimušdami į bėgių sudurimus, nervuoja snaudžiančius vagonuose keleivius. Tik vienas Vincas nesnaudžia; su šypsant veidu, svajoja, mąsto.

„ Taip. Važiuoju kaip tik laiku. Kuchias valgo paprastai ant aštuonių. Aš-gi tuom patim laiku, kuomet tėvas plotkas lauzys ir dalins šeimynai, šmakšt grįšiuon. Vaje, kaip nusistebės, kuomet pamatys svečią tандuryje! Juodas žiponas, stati apykaklė, platus ilgas kaklo-raikštis... Puls sveikinti lyg vienam. Matušė verks iš džiaugsmo pamačius Vincelį pasirėdžiusį „poniškai“ ir tėvui pereiš pyktis... Ir ištikrųjų nebetokis grįžtu... Tai nepilkasermėgius...“

Kaslink namiškių, tai menkniekis. Bet Jagutei širdis sals! Ot sals, kuomet pamatys pro langą „spaciruojančių“ kaimo gatvė „Poną Vincą.“ O „margis“ bėgs priešakyje uodega vingiuodamas.

Traukinis po ilgam bėgimui emė silpnėti ir ant galo sustojo. Konduktorius eidamas vagonais, nelygiu balsu šaukė stoties vardą. Išgirdo ir Vincas. Apsigraibstė apie save lyg ko jieskodamas, kad nepaliktų, bet atsiminė, kad jis nieko neturi su savim ir nieko nesiveža.

Vincas išlipo iš vagono ir nuėjo stotin. Kaimietis apsilvilkęs ilgais, žemiau kelių kailiniais trepčiojo stoties viduryje, su-duodamas botkočiu bato aulan ir tuomi darydamas keistus panašius ir bubno garsus. Tuo tarpu išlindo iš siuntinių kambario politechnikos mokinys, vilkdamas su savim didelį lagaminą ir priėjęs prie kaimiečio tarė:

— Tetuš važiuokiva.

Vincas užgirdęs kalbant apie važiavimą pribėgęs paklausė:

— Ar Tamstos važiuosite pro Palaukius?

— Nevisai. Du varstu iki Palaukių suksiva šalin.

— Gal paimtumėte mane kartu? Likusius du varstu dabaigsiu pėsčias, — prašėsi Vincas.

— Gerai — nenoroms atsakė kaimietis.

Važiuoja. Kaimietis važnyčios vietoje sėdėdamas ir arkliais pilnu smarkumu bė-

gant, atsigrįžo ir paklausė:

— Tamista iš Palaukių?

— Taip. — Vos girdimu balsu veptelėjo Vincas.

Kaimietis susiraukė ir emė pasakoti: — Keisti Palaukių žmonės, nors ir visur, visokių randasi. Tečiau su Palaukiečiais niekas negali lyginties. Visi į ponus virsta, kuomet pavasaris ateina ir žemė reikia arti, tai važiuoja į miestus. Tik klausykis, išvažiuo: Juozas, Petras, Adomas. Ir vis miestan. Ak, nėra ką sakyti ant jų, kurie neturi žemės arba visai mažai turi ir bėga ponystės paragauti. Bet ukininkų vaikams ko-gi bėgti? Net juokai ima! Kad ir iš Vinco Skauduliuko. Pernai pavasarį išvažiuo miestan. Ir jei tiesa, kaip kad Martukas aną dieną pasakojo, tai tegul Dievas myli. Skarmalais apsikarstęs, valkiojasi gatvėmis — nepanašus nei į žmogų... O, tėvas per vasarą bedirbdamas, ko galo negavo...

Tuo tarpu privažiavo kryžkelę ir kaimietis arklius sustabdė. Vėliau ranka motstelėjo Palaukių link. Vincas suprato ir taręs ačiu, nuėjo piktumu netverdamas.

Kumščias sugniauzęs Vincas žengė namų link, keikdamas Martuką už liežuviją ir jei tuo tarpu būtų pasipynęs po kojų Martukas, tikrai Vincas būtų primušęs, o rasi ir visai sprandą nusukęs. Bet deja! — Martuko nebuvo. Tik priešais balatklode apsidengę laukai miuksojo.

Vincas pakėlė galvą augštin ir pažvelgė mėlynon erdvėn ir lyg prisaišką sudėdamas Augščiausias ištarė „nedovanosi.“ Dausose žvaigždelės mirkčiojo, tartum pirtardamos Vinco kerštui. Ir tėvas mėnulius su linksma šypsant ant veido plaukdamas palšais debesėliais lingavo galvą, lyg norėdamas pasakyti „atkeršyk.“ Ir apmados apimtas, Vincas sustojo prie tėvo kiemo vartelių.

Šuo Margis pajutęs svetimą žmogų, piktai suuzgė bėgdamas prie vartų. Vincas gi emė gerintis. Margis, margis, margiukas, geras šuneli — tylėk. Margis nuleido uodegą tarpkojin ir žibančiomis nepasitikėjimo akimis žiūrėdamas Vincan — apuostė. Pagaliau išsitiesė ant puskutinių kojų ir urgėdamas puolė ant Vinco Vincą.

krutinės... „O, Jezau! Gelbėkite!“ — suriko nesavu balsu Vincas.

Namiškiui tan rėksman išbėgo iš grįčios. Subartas Margis dar tampedamas juoda skudurą dantyse ir kreivomis akimis žiūrėdamas gulintin Vincan ir lyg norėdamas pasigirti „nurdžiau“ nuėjo savo guolio link.

Tik po pusvalandžio Vincas atsipeikėjo ir apie save apsidairęs pamatė kokį špą iškirto Margis. Tas pats Margis, kurį jis trejetą metų atgal užauklėjo. Ir tas bjaurybė šuo, drabužius sudraskė į skutus. Dar niekai būtų su drabužiais, bet Martuko paleistas gandas pasitvirtins ir taps tikrenybė. Kaimo jaunimas juokus darys iš „Pono Vinco“. O gal ir Jagutė pamačius prunkš saujon...

Vincas niekaip negalėdamas pernešti Margio padarytos skriaudos, prišoko prie sienos ir virpančiomis rankomis nusitvėrė šautuvą. Tėvas atsistojo priešais ir paklausė:

— Ką darysi?

— Nušausiu Margį, — atkirto Vincas.

— Margi?!

— Taip. Ar nematai ką padarė? Senis Skaudulis slėpdamas šypsa ant veido tarė:

— Margis atliko tą, kad mums nereikėtų... —

— Kaip tą suprasti, — pastebėjo Vincas.

— Ukinko sunui nedera panašiai rėdyties, — ir paėmęs iš Vinco rankų šautuvą, pakabino atgalios ant sienos.

Sesuo Marytė, nešdama namų darbo eilę drabužių mandagiai prabilo į Vincą: — Nenusimink Vinceli. Še, apsilvik mano austais drabuželiais. Ir kam tu reikia „lakmoni.“ Juk tu, Vincuk, ne Mauša, karvių skerdikas? Et, ko čia gailėtis...

Vincas paėmęs iš sesers drapanas nuėjo seklycion ir apsilviko. Savo-gi miestiškus skarmalus užkišo už kakalio. Vėliau sugrįžo grįčion ir atsisedo už stalo, kučių valgyti. Tėvas-gi matydamas Vincą namų darbo drabužiuose, skaniai nusijuokė ir pilnu pasigėrėjimo balsu ištarė:

— Iš pono Vincento Margis padarė M. R. TARABILDA.

Lietuvių belaisvių mokykla už geležinių sienų.

Laisva Lietuva dabar arba niekad

TUO TOS gadinės, kaip Lietuvos Vytis nustojo nepriklausomybės, mes, lietuviai, per kelis amžius buvome pavergti ir šiandien dar tebevolkame svetimųjų jungą. Per šimtmečius mus žudė kryžėiviai, slėgė gundai ir tautino lenkai. Skaitinga emigracija Lietuvoj juk tai yra pasekmė svetimo jungo: sunkumas gyvenimo Lietuvoje, ačiu svetimų valdonų tvarkai, privertė ir Jus, Amerikos lietuviai, įieškoti geresnio buvio svetur. Bet čia jus laukė ne lengvas gyvenimas: ir čia jus dirbate daugiau del svetimo kišenius, o jums teko vien tik trupiniai. Jeigu kas iš jusų siektiek pramušė sau gyvenimą, tai lai atsimenta, kiek jis vargo perkentėjo. Ir ar maža iš jusų atsiveikino su šituo pasauliu kovoj vien tik su pragyvenimu? Tuo tarpu Lietuvoj geresnes vietas ir lengvesnį darbą užėmė svetimtaučiai, palaikomi savo valdžia. Tokiu būdu skaičius lietuvių nuo amžių apgyventame lietuvių krašte mažinosi, o svetimtaučių — dauginosi. Taip jau išnyko viena lietuvių dalis, vadinama prusais, pavergta ir išnaikinta vokiečiais, o dabar grėsia pavojus Didžiajai ir Mažajai Lietuvai.

Baisi karė, parėjusi kardu ir ugnimi per Lietuvos kuną, dar ir dabar tebesiaučia. Lietuvos sunų ir dukters išblaškyti po visą pasaulį. Likusieji Tėvynėje velka sunkų vergijos jungą, badu mirdami. Musų broliai tremtiniai, netekę vieno savo vaiku, kits — tėvų ir šiaip artimų žmonių, išblaškyti po visą Rusiją, gyvena sunkiausiose aplinkybėse.

Visas pasaulis sujudo. Teisybę sakant, pavojus visiems, bet didžiausias pavojus mums. Lietuvos piliečiai, mes palikti esame patį sau. Dabartiniai laikai yra taip svarbūs, kad nuo to, kaip kuri tauta mokės sunaudoti savo spēkas, pareis ir jos ateitis. Kariaujančios viešpatijos apskelbė obalsį duoti teises apsisprendimo ir mažoms tautoms. Rusijos demokratinė valdžia tarimuose su Vokietija rei kalauja apsisprendimo teisių Lietuvai. Vokiečių kancleris apskelbė, kad jis sutinka tą duoti. Taigi ir mes liet. šios karės metu turime progą, gal būti vienintėlė mūsų gyvenime, pasistatyti sau nuosavą ateities rūmą, kuriame gyventi po karės visiems mums užteks ir vietos ir oro. Kaip gi tas rūmas sutvarkyti viduj, kad mes jame jautumės ir būtume laisvi laisvos Lietuvos piliečiai, tą mes padarysime, sugrįžę į Lietuvą, visų mūsų noru ir suprati mu. Ir šiame klausime, reikia tikėtis, nebus didelio skirtumo, ką jau darodė Lietuvai Taryba Rusioj, kuomet, dalyvaujant visoms partijoms, neišskiriant katalikų ir socialistų, vienbalsiai užgyrė laisvos demokratinės respublikos tvarką.

Dabar-gi mes, lietuviai neturime už ką daug ginčytis, nės objekto dar neturime, neturime dar laisvos Lietuvos, kur galėtume tvarkyties pagal savo programinius siekius. Pirmia reikia iškovoti laisvą Lietuvą, o paskui stengties įvykdyti savo idealus.

Nepaisant to sunkaus vargo, kurį kentėjome ir kenčiame, tokiu svarbum momentu, kuriame mes gyvename, kuomet rodos kiekvienas turėtų eiti petis į petį ir prisidėti pagal išgalės prie sutvėrimo laisvos Lietuvos mes nesugebėjom sutverti vienybės šiame šventame darbe; maža ką nuveikėm išgavime Lietuvai nepriklausomybės, o gal būtų teisingiau pasakyta — nieko nenuveikėm.

Partijiniai kivičiai suardė Tautos Tarybą Rusioje — mūsų valdžią, kaip matyt, nustojo, skai tyties su lietuviais. Tą klaidą jau supratė, je pradeda vėl tvėrti vieną politikinį kuną. Amerikos lietuviai toli dar ir prie to nepriėjo. Lietuvoj po Vokietija susitvėru Taryba, bet ar gali ji daug nuveikti? Abejojama, nes ji yra po prūsų junkerio kumščia.

Išigilinkime, kokius vaisius gali atnešti toji suirutė mūsų tarpe. Vokietijos kancleris, aiškin damas reichstage politikinius vokiečių valdžios su manymus kaslink užkariautų tautų Rusioj, nebe tikslu ir tolimiesnio permatymo politikinio gyvenimo bėgio ateityje, pasakė, kad vokiečiai duosią užkariautoms tautoms „self-government“ sulyg jų kultūrinio stovio ir lengvai sutiko duoti teisę apsispręst. Čia spekuliacija aiški. Kancleris turi omenyje žemą supratimą tarp lietuvų valstybinių reikalų. Jisai gerai permato, kad lietuviai savo daugumoje nemoka statyti savo asmeninių ir partijinių reikalų žemiau už valstybinius. Jis mano, kad lietuviai, per amžius gyvenę vergijoje, negreit sugebės tapti laisvais piliečiais, o kuomet prasidės laikas apsisprendimo, prie partijinių kivičių prisidės dar intrigos imperialistiško spėlio kitanaučių žmonių, kaip lenkų, rusų ir pačių vokiečių, kurie visokiais budais stengsis įnešti į lietuvių tarpą suirutę. Pasekmės to viso yra aiškios. Vokiečiams tada nesunku bus atsispirti prieš lietuvių reikalavimus tikros laisvės nurodymais į kivičius, barnius, nesuipratimus, lietuvių tarpe, t. y. nuro-

dymais kad lietuviai nemoka save valdyti. Stoka vienybės ir pasiryžimo tarnauti visai tautai, t. y. valstybei, yra tai didžiausi priešai išgavimui nepriklausomybės. Užtad apsidairykime, pakol ne vėlu; ne kaskime patį sau duobės; peržiurėkime atsinėjimus vienų partijų į kitas; statykime minimum savo reikalavimų tarybose su kitomis partijomis, — ir gal buti tada tikrai prieisime prie bendro tikslo. Ar-gi partijinių kivičių praėjus nepadodė aiškiai, kad tas' kenkia netik valstybiniai Lietuvai, bet ir pačioms partijoms. Paimkime pavyzdžiu kad ir rinkimų pinigų fondams, nepri gulmybės ar sušelpimo: kiekviena partija, agituodama už savo fondą, sako: „duok man, o neduok jam, nes jis toks ir toks...“ Tą patį atkartoja ir kita partija apie savo priešą, ir tokiu būdu viens kitam numazina inplaukimus, supainioja žmonių galvas ir, galų gale, žmonės neduoda nei tam, nei kitam, nes nustoja užtikėjimo viens ir kits, o juk pamatinis tikslas to ir kito fondo yra tas pats ir iš eina visiems nenauda.

Nekliudant partijų veikimo, Amerikos lietuviai, sekdami Europos lietuvius, galėtų, rodos, susitaikyti sutvėrime bendros Tarybos klausimuose iš gavimui Lietuvai nepriklausomybės.

Visų partijų Taryba būtų begalo svarbus apsi reikimas visų lietuvių gyvenime ir labai nudziugintų Europos lietuvius, nes žodis vardu visų partijų turi kitokį svarbumą, negu vienos, kokia ji ne būtų. Visiems aišku, kad apie lietuvių tautą pasaulis nedaug ką težino ir čia kaip tik būtų geriausia proga Amerikos lietuviams painformuoti pasaulį per angliską spaudą apie Lietuvos vargus bėdas ir jos troškimus tuo labiau, kad prezidentas Wilsonas, pirmas šios šalies pilietis, pasirodė karštu užtarėju mažųjų tautų. Išnaudoti tokią gerą progą tai yra pirmia pareiga Amerikos lietuvių.

O tarti žodį sutartinai kaip tik laikas, nes matyt jau eina derybos ir Vokietija siulindama Lie-

ties jie, turėdami savo kahalus lengvai galėtų tą atsiekti. Mokestis pas juos, kaip ir pas lenkus, yra proporcionale sulig uždarbio daicina nuo vieno nuosimėjo iki penkių. Kai kurie žydai, padėkim Maskvoj, moka iki 60,000 rublių per metus... Jie tą daro sąmoningai ir sutiko tą atlikti be jokių pasi priešinimų. Tokiu būdu jie surinko didžiausias sumas, ir jų viengėnčiai yra geriausiai aprupinti, nepaisant to, kad jie iš rusų senosios valdžios neturėjo pašalpos. Surinktus pinigus jie skaito visuomenės pinigais ir, kaip tokius, jie atranda negalimu visai atiduoti kam nors; tie pinigai duodami yra nukentėjusiems nuo karės daugiausiai laikinai, ir reikalaujama, kad jie būtų grąžinami atgal, kuomet žmogus atsistos ant kojų. Tiktai dalis tų pinigų aikvojama be sugrąžinimo tokiems reikalams, kaip užlaikymui invalidų, senių, mokyklų, užmo kėjimui už darbą ofisuose ir tt. Lenkai turi surinkę irgi daug milijonų. Jie organizavo mezliavos darbą kitokiais pamatais: jie atspausdino markes visokios vertės. Inašai yra mėnesiniai. Kiekvienam Lenkijos piliečiui išduodama lapas, taip vadinamas pasas, kuris liudija, kad toks ir toks apsidėjo tokia ir tokia mokestimi, kas mėnuo, valstybės reikalams. Ant tokio lapo jis kas mėnuo klijuoja markes, ir tokio lapo, sulyg jų sutarties, bus reikalaujama nuo kiekvieno lenko, grįžtant į Lenkiją, kaip darodymo, kad jis išpildė savo pilietiskas pareigas. Bet šita sistema reikalauja išpradžią daug iškaščių pagaminimui markių ir kitokių dokumentų. Todėl mes, tvėrdami Maskvoj Laikiną Rinklia vos Komitetą, įvedėm atsilyginimus kvitais, bet kiekvienas pilietis, kuris prisizada apsidėti kas mėnesine mokestimi, pasirašo ant tam tikro lapo, kuris bus laikomas, kaip dokumentas, kad tas pilietis išpildė savo pareigas sunkioje Lietuvoj gadyneje ir bus paskui nusištatas Vilniun, į Valstijinį Lietuvos Archivą.

Jeigu lietuviai, gyvendami sunkiausiose trem-

liai. 'Begalo daug yra visokių svarbių svarbiausių reikalų, kuriems atlikti reikalingi pirmiausiai pinigai.

Kadangi mezliavos darbas laikoma per valstybinį darbą, tai čia neturėtų būti didelių kivičių suorganizavime tokių komitetų, nesa padalinimas ar paskirstymas tų pinigų neturėtų prigulėti vietiniams komitetams, bet jie turėtų būti pasiųsti jau esančiai Vilniuje valdžiai, kuri, kaip valstybinė įstaiga, nuo partijų nepriguli. Bet vis-gi, kad tas darbas pasekingiau eitų ir viena partija negalėtų kenkti kitai, turėtų būti sutvėrtas Centralinis Komitetas, dalyvaujant jame visoms partijoms, kuris derintų darbą vietinių komitetų, renkamų vietoje iš tarpo tų, kurie užsidės mokestimi.

Svarbiausia sąlyga pasisekimo tokių komitetų — tai rimtumas organizavimo ir dalyvaujančių ypa tų, kurioms žmonės galėtų pilnai užsitikėti.

Jeigu Amerikos lietuviai, po prityrimo, kad atskirai veikiant maži kį galima nuveikti, sugebėtų suorganizuoti mezliavos komitetą ir surinktų apsieią sumą pinigų, jie užsipelnytų širdingiausią padėką naujai atgimstančios Lietuvos, išpildytų savo pilietiskas pareigas ir tas būtų gražiausiu lapu Lietuvos išsiliosavimo istorijoje.

Lietuvos piliečiai! Vienintėlis dabartinio momento mūsų visų uždavinys — tai išliuosavimas Lietuvos. Gana tėsčių ginčų. Imkimės už darbo, kaip kas gali, dabar, tuojaus, nes paskui gali būti per vėlu. Parodykime, kad mes mokame ir galime būti tikrais laisvos Lietuvos piliečiais. LAISVA LIETUVA DABAR ARBA NIEKADOS!

T. NARUŠEVIČIUS.

ILGĖSIS.

VIENĄ gražų vakarėlį išėjau pasivaikščioti. Buvo nukrięs pirmasai sniegas. Visur minkšta, smagu; nesigirdėti jokio miesto bėdėsio, tiktaį gatvėkariai duzgia. Oras visur tyras, žvaigždutės mirga ant dangaus, tartum juokdamosi iš žmonių. Galvon lenda kokios tai nepaprastos mintis, svajonės. Bet širdį kas tai spaudžia, ko tai truksta, apima svajonės apie auksinę kūdikystę, apie praeitį, apie tėvynę...

Svajonės sėka paskui svajonės... Ant dangaus šviečia mėnulis. Nejaugi tas pats mėnulis čia šviečia, kuris šviesdavo Lietuvoje, kuomet vakare išėjęs į laukus švilpdavau, kad pakviesti savo draugą, kad eiti kur nors į jaunimo susirinkimą, ar šiaip kokį pasilinksminimą...

Šviečia žvaigždutės... Nejaugi jos tos pačios, kurios taip maloniai vakarais mirkčiodavo, kuomet mes, jaunimas, vasaros vakarais eidami kur nors užtraukdavome linksmą dainelę, kad visi laukai skambėdavo ir kur tai toli — toli aidas atsilypda vo...

Bėga svajonės, kaip bičių spiečiai. Svajoju, kaip budavo rudens vakarais kur nors su sirinke jauni vaikinai ir mergaitės šokdavome lietuviškus šokius, mindavome mįslis, pasakas. Kaip tuomet budavo linksma, smagu...

Ateidavo Kalėdos. Kiek tuomet budavo link smybės! Kalėdos rodos pakeisdavo visą gamtą, rodos viskas persimainydavo, viskas kitaip išrod ydavo. Ir čionai žiba tos pačios žvaigždutės, bet čia jos ne žavina, kaip jos žavina tenai...

Bet aplinkui gatvėkariai duzgia, praeiviai kur tai skubinasi... Čia ne tėvynė, čia mums viskas sveti ma, čia nėra kas galėtų mūsų širdis patrukkti, jau smus užžavėti...

O kas dabar dedasi Lietuvoje? Ką veikia senasai tėvelis, mamytė, jauniausia sesutė? Jie bado ir visokių nelaimių nukankyti nesilinksmina laike šių Kalėdų... Jie jau gal neturi nei ašarų, kuriomis galėtų išverkti savo vargus ir nelaimes. Jie gal visai neturi kasnio duonos ir rankas ištiesę šaukia si pagalbos, bet jos niekas negali jiems suteikti. Širdis sopa, krutinėj skaudu, ašaros veržiasi iš akių...

Tenai toli už jurių jie kenčia didžiausį vargą ir nelaimes, bet ateis šviesi dienelė, kuomet ant giedro Lietuvos dangaus sužibės laisvės saulutė, kuomet, kaip po baisiausios audros, tukstančiai liuosai iš gilumos krutinę atsidus ir kvėpuos tyru LAISVOS Lietuvos oru, tuomet užstos nauja gadyne, nauja era. Jie tenai kenčia, kad mes paskui būtume laisvi ir laimingi.

O jei niekad nesužibės ta laisvės saulutė? Jei niekad Tėvynė nesulauks sau laimės?... Nejaugi ky bo ant pasaulio-praiekimas, nejaugi nėra pasauli lyje teisybės krislelio... Bet ne! Pasaulis turi savo teisingas taisykles, kurios valdo Visatą, kitaip kam reiktų gyventi... Tik per skausmus ir ašaras te galima prieiti prie laimės...

Jūs tenai tėvynėje pasilikę kankinatės, kad mes butume laimingi. Ar pasiseks kada nors mums atsilyginti jums? Mes grįžsime, mes čion nebusime, čia mums juoda „duona“, tenai širdis mus trunkia... Kseveras J. Semaška.

LIETUVON!

Belaisvės lietuvių moteris išvežtos Vokietijos gilū mon ruošiasi grįžti tėvynėn.

tuvai landtagą, aiškiai nori ją pavergti.

Antra ne mažiau svarbi parama iš Amerikos lietuvių pusės būtų suorganizavimas mezliavos darbo, t. y. apsidėjimas mokestimi. Tas jau senai padaryta tarpe lenkų, žydų ir kitų tautų Rusioje; tos tautos jau surinko didelius kapitalus, kurie duo da pamatą valstybiniam jų veikimui. Europos lietuvi ai irgi senai rupinasi tuomi, bet partijiniai kivičiai trukdė tą darbą, ir tiktai pradžioje šių metų Maskvoje susitvėrė Laikinis Lietuvių Tautos Fondui Rinkliavos Komitetas.

Jeigu lietuviai-tremtiniai apsidėjo save mokes timi, tai Amerikos lietuviai, kurie gyvena nesuly ginant geresnėse sąlygose, — kaip dangus nuo žemės, — rodos, turėtų tuojaus išpildyti savo parei gas prieš savo tautą ir neatidėliojant užsiimti šiuo darbu. Ir čia Amerikos lietuviai kur kas daugiau už kitus lietuvius galėtų nuveikti, nes jie negyvena karės krašte, nuo jų neatima turtų, kaip tą darė ir daro iki šiam laikui kariaujantieji, kur badas, šaltis, visokios ligos nenustoja siausti. Ame rikiečiai-gi gyvena viso pilni, turi gerus uždarbius ir jų tarpe yra nemaža jau praturtėjusių žmonių. Gal buti nemaža lietuvių po karės grįžš atgal ir todėl pasirupinti apie tai jiems pirmiausia kaip tik ir reiktų, nes kuo daugiau bus surinkta lėšų val stybinėms reikalams, tuo geresnis bus pastatytas rūmas, kuriame jie rengiasi gyventi.

Kaip kitos tautos, taip ir Europos lietuviai galvoja, kad kiekvieno priedermė yra užsidėti mokes čia savo reikalams. Nej vienas negali atsisa kyti nuo to: jeigu mes mokam mokesčius svetimoms valstijoms, tai kaip-gi galima atsisaakyti nuo to sa viems reikalams, pastatymui savo rūmų? Žydai ir lenkai tą įvykdyno po prievarta, — žinoma, mora le, — jeigu jie turėtų jieją, tai jie priverstų mo kėti jieją, kaip prie to verčia svetimos valstijos mus pačius. Žydams tai įvykdyti pasirodė lengva,

tinijų aplinkybėse, sugebėjo nešti savo grašius ant laisvos Lietuvos aukuro, kaip-gi gali atsisaakyti A merikos lietuviai, kurių išgalės yra nesulyginamai didesnės ir kurių skaičius yra didesnis? Tik įsi vaizdinkite, kiek Amerikos lietuviai, apsidėdami grašiais, tokia suma, kuri visai neapsunkintų jų biudžeto, galėtų surinkti pinigų savo tėvynėi! Su tikime, kad Amerikoje yra tik 500,000 liet. ir da leiskime, kad iš jų gali būti pritraukta tiktai pen ta dalis, t. y. 100,000 lietuvių prie mokes ties. Ir jeigu kiekvienas įneštų tiktaį po dolarį per mėnesį, tai jau būtų 100 tukstančių dolarių per mėnesį, o per metus susidarytų milijonas ir du šimtu tuk stančių dolarių. Atmeskime 200 tukstančių viso kiems bendriems reikalams, tai pasiliktų vienas mi lijonas dolarių, arba 7 ar 8 milijonai rublių pagal dabartinį pinigų kursą, — tai milžiniška suma, tvir tas pamatas mūsų dabartinės valdžios veikimui. Da bargi, visai neturint svarbiausio pamato savo veikimui, mes nesugebame atlikti paprasčiausių savo reikalų, negalime atsispirti prieš savo priešus, o čia prisieis išlaikyti kuodidžiausią kovą, pirmiausia prieš supirkimą žemės Lietuvoj Vokietijos val džios, ką ji jau darė anksčiau Lenkijoje. Alzas-Lota ringijoje ir iš dalies Lietuvoje. Jeigu mes nesu rinkime tokių fondų žemės supirkimui Lietuvoje, tai išsmuks iš po mūsų kojų tas pamatas, ant kurio mes stovime, kaip tauta, ir nustosime greitu lai ku savo teritorijos. O turint supirktas Lietuvos valdžios žemes, ne vienas ir iš jusų Amerikos lie tuvių, galėtų ingyti pigiau žemę, pagrįžus Lietu von. Atstatymui Lietuvos bus reikalingi pinigai pavydale valstybinių paskolų. Jeigu išgausime šio kią ar tokią nepriklausomybę, tai reiks tuojaus mokinti jaunomene, prirėngti ją prie visokios rū šies speciališkumų valstybiniame mechanizme. Jei gu mes to nepadarysime, tai vis ką paims į save rankas kitataučiai, ir mes vėl pasiliksime nuoša-

Špokas ir Plunksna

Parašė — Pr. Bajoras.

SPOKAS buvo tai augštas, ilgu kaklu, aplesusiomis ausimis, maža galvute, pusplūkis, smulkaus veido, ilga nosimi, aštrių, juody, didelių akių; žemai nsmukušiu — kaip kašike — pilvu, šiurkštus iškalbos, į trisdešimt metų amžiaus smuklininkas.

Jo smuklė buvo ant didėsės gatvės kampo.

Priešais Špoko smuklę — lyginai ant tos pačios Didėsės gatvės — buvo dar kita smuklė.

Tai Plunksnos įstaiga.

Patsai Plunksna daug kuomi savo išvaizdoje nuo Špoko skyrėsi. Jis buvo stambus, storų kaulų, plačių pečių, mažo ugio, didele, garbiniuota galva, plataus veido, maža nosimi, tik-ką užtemijamų ausų, žemo, malonaus balso. Tai, net ir eisena panašūs į lokį žmogų.

Nors ištole siuodu žmogu toli gražu vienas kitam nepanašiu, tačiau jų vidus, jausmai ir abelonas gyvenimas taip artimi vienas kitam, kaip špokas plunksnai... Jiedu abu smuklininku. Jie vienokiu darbu pelno sau pragyvenimą. Vienokiomis akimis žiūri į gyvenimą...

Ir daug daugiau dar juose panašumo.

Nedaug laiko tam atgal Špokas su Plunksna net ir vieną smuklę laikė... Tuomet jiedu buvo vidujiniai kaip vienas. Jie už to paties gėralų stalo stovėjo. Tuos pačius darbo įrankius vartojo. Po tą patį pinigyną šimtais atvėję kasdien rausėsi, — savo smalsiomis akimis žiūrinėjo, kiek pelno, kiek uždarbio...

Špokas su Plunksna net ir meilėje gyveno. Nemaža buvo atsitikimų, kuomet po geram uždarbiui, niekam nematant, suskaičius pinigus, jiedu, susikabinusiu, širdingai bučiavosi ir sakė:

— Per amžius mūdu abu!...

Bet smuklėje skaisčios saulės spindulius tamsa pamainė.

Kartą Plunksna kur tai su svarbiais reikalais turėjo išeit. Špokas pasiliko namie-smuklėje. Plunksna namo grįžo vėlai. Ant rytojaus paklausus apie dienos ineigas, nelabai malonią žinią jis iš Špoka nugirdo.

— Labai mažai, — paškino Špokas.

— Kaip tai mažai,...

— Mažai ir tiek...

— Nesuprantu...

— Nu, mažai girtuoklių atsilankė, mažas ir pelnas buvo... Kas tokio? Juk visai atsitinka...

Plunksna nusiminė... To butų ir užtekę, jei ne žmonių ilgaliūzyvystė. Į kelintą po tam dieną Plunksnos ausis pasiekė stebėtinis kalbos. Žmonės pasakojo:

— Žmonių smuklėje buvę tiek daug, kad kaip tik paspėta gėralus duot. Bet Špokas neprižiūrėjo gerai dalyką — pats užėšėjo važinėjo automobiliuje...

Girdėdamas tokius stebėtinis dalykus ir nesutelpant jo galvoje mintims, Plunksna užspyrė Špoką pasiaiškinti.

— Taip, — pagaliaus pasiaiškino kaltininkas. — Aš praleidau... Atleisk!...

Plunksna pajuto apmaudą... Ėmė bėgot po smuklę, mėtyt savo trumpas kojytes į visas puses. Jis šaukė:

— Ne! Ne! Negalima!...

— Meldžiu atleisk! — prašė Špokas.

— Ne! Eik sau po velnių nuo manęs!...

Špokas šoko muštis, bet Plunksna gražiai pasakė:

— Muštis nedailu — gražiuoju akis išsilupinėkim... Tu eik sau po velnių, o aš pasiliksiu kaip buvęs!... Atmokėsiu tavo dalyką ir eik! Supranti?!...

— Taip, gerai! — suriko Špokas. — Aš išėsiu, bet palauk tu žalty — aš tau parodysiu! Suėsiu tave gyvą — su kauleliais sunemnsiu!... Neužmiršk.

Ir taip tai, už keleto dienų Špoko jau nei pėdsakų smuklėje nebuvo. Plunksna atmokėjo jam jo dalį ir jis nuėjo savais keliais...

Tik už keleto savaitių ant ano tai kampe priešais Špoko smuklę išdygo naujanaujūtėlė įstaiga — tai Špoko smuklė.

Tokiu būdu dar vienas ant lietuviškos visuomenės kuno pikčiašis išaugo ir tokiu tai būdu mieli draugai — Špokas su Plunksna — atsiskyrė...

Kur kas mandagesnis, malonesniu baldu, išvaizda ir visame daug teisingesnis Plunksna nušlavė smuklės lankytojų simpatiją. Nors Špoko įstaiga buvo ir naujesnė ir kur kas švaresnė — su geresniais priešais — nepasilaikyt prieš senąją!... Mat, ir kelmas ant vietos stovėdamas apželia... Čia daugiau žmonių, daugiau kalbų, juokų ir pasityčiojimų iš paties Špoko. Simpatija „nuskriaustajam“, panieka „skriaudikui...“ Visiems buvo žinoma atsiskyrimo priežastis. Pats Plunksna su panieka ir pridėktais pasakojo apie nedorą Špoko pasielgimą... Ir ne tik smuklėje, bet gatvėje, namie ir visoje apielinkėje kaip, vyrai, moters ir net jauni vaikai ir seniai lyg barabanan mušė kalbomis apie Špoką:

— Kam taip reikėjo daryt!

— Niekšas žmogus!...

— Kitam kasa duobė, bet kad tik pats jon neinkristų.

— Oi, oi, — tai žmonės: kaip žuvis žuvelę vienas kitą ėda.

Ir dar daug visokių kalbų buvo.

Bėda Špokui. Nors imk į žemes ir įsikask. Iš visų pusių užia kad net baugu klausyti. Neužtenka dar to. Antai jo smuklės sienos purvais apdrapstytos, ne kartą po nakties langus rado išmuštus. Maži ar dideli — kurtas ar perėtas — minte mynė Špoką po savo padu... Užeis koks šaladraka ar drasuolė moteris iškolios ir išėina.

Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

Netikėta mintis Špoko mažon galvelėn atskrido.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

dar kas naujesnio, — smuikas ir armonikas jau visas vakaras čirpia. Špoko nei negirdėt.

— Lai gyvuoja Plunksna!

Jo smuklės net sienos braška. Žmonių daug prisirinkę. Guža, užia, šoka, sukasi kaip iš galvos išėję.

Smuklėje armonika ir smuikas čirpia ir čirpia.

Visa simpatija atgal pas Plunksną.

Bet tai ir ne ant ilgo.

Tulą vakarą Špokas partraukė visą partribočių būrį.

Žmonės ant galo jau nei nežinojo kur eit, kuriam daugiau „simpatizuot;“ kurio „muzikos“ klausytis, nes abu kampu, abi smukli, kaip didžiausias pragaro žiotys užė, čypė, spieję...

Ir kaip ten nebutų, gal visgi neilgai taip butų besitęsę — abu smuklininku kuri gražų rytą butų suspaudusiu savo dešines ir but buvę ramu, jei ne vienas dar dalykas — našlė Žiemienė.

Jei ne ši abiejų smuklininkų širdies simpatija, tai ir mano pasaka daug laimingiau ir greičiau baigtųsi...

Žiemienė — maža, laibutė, gražių-mėlynų akių, geltonplaukė, gyva, apsikri našlė — tai Špoko su Plunksna širdis. Jei kurią dieną by vienas jos nematė — lygiai jie negyventų. Lai viskas prasmenga, by tik Žiemienė aplankys kurio nors smuklę.

Kuomet jiedu sykiu gyveno — kiekvieną dieną jie turėjo progos jei jau ne pakalbėt, tai nors ištole matė ir gerėjosi jos akių žydrumui. Špokui gi su Plunksna atsiskyrus kitaip virto: jei našlė apsilankė pas vieną, tai nebus pas kitą...

Šiuomi dalyku smuklininkai daugiau-

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

Bet čia Špokas smuklės duris virst! Ir nespėjus nei gerai atsižiūrēt, tarpe Plunksnos ir Žiemienės stovėjo augštasai Špokas su pilna alaus bonkele rankoje...

Vyrai aštriais žvilgsniais susitiko ir prišoko prie vienas kito lyg gaidžiai. Špokas užkorė savo ilgą snapą ant Plunksnos ir laikydamas iškeltą augščiau jo galvos bonkelę, žiūrėjo jam į virpanti nosies galiuką ir taikė smogt tiesiog į pakaušį. Plunksna, atkištomis kumštėmis, laukė sutikti baisų smugį.

— Žiebsiu! — rėkė Špokas.

— Tu!? — atsišaukė Plunksna.

— Aš!...

— Man!...

— Tau!...

— Bandyk!...

Ir jei ne Žiemienė tik ponas Dievulis težino, kas butų atsitikę. Ši, nusigandusi, šoko vyrams prieš akis.

— Joe, John, what is the matter!?! — šaukė moteris.

— Shut up!

— Keep away.

Moterėlė atstumė vyrus vienas nuo kito, šokterėjus augštyn, mandagiai Špokui pakuteno pasmakrį, gražiai pasižiūrėjo į mažas Plunksnos akis, patraukė jam už nosies, šukterėjo:

— Kas, ko maža?! Negražu, paliaukit!

Savo mandagių pasielgimu Žiemienė užgavo jų širdis, ir taip sugraudino, kad abu nieko daugiau nesakiusiu, nuėjo kas sau.

Tik už valandėlės abiejų smuklių languose pasirodė dvi figuri: viename maža, stora; kitame — augšta — pilvota, — buvo tai Špokas ir Plunksna — ir jie vienas kitam rodė po didelę amerikonišką špygą...

Našlė, šypsodama, nuėjo namo.

Minia juokėsi ir kvatojo...

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aiškino savo padėjimą, niekino Plunksną ir daug-daug kartų nemigo, galvodamas, kokiu būdu iš blogo padėjimo išėjus.

— Špokas ir nepasidavė: prie progos aišk

AR GERINASI ŽMOGAUS PRIGIMTIS

WĖRA reikalo kalbėti, kad žmonių gyvenimas, išlaukinis gyvenimas, gyvenimo aplinkybės gerinasi. Senovės žmogus labai skurdo: jis mažiau davalgė, blogiau buvo apsiredęs, sunkiai ir ilgai dirbo, o senatvės sulaukęs neturėjo prieglaudų. Senovės moteris buvo laikomos ant gyvulių laipsnio, į jas žiūrėta kaip į turtą kam nors priklausanti. Vienu žodžiu, senovės žmonės sunkiai nešė gyvenimo sunkumus.

Laikas bėgo, išradimai visose šakose žmogaus žinios padarė begaliniai didelį žingsnį. Žmonės pradėjo gyventi geresnėje gyvenimo aplinkybėje, jie pasidarė daug lopesni, mažiau išnašesni, paviršutiniai mandagesni ir vienu žodžiu pasidarė, kaip paprastai vadiname — kultūriški, arba net augštai kultūriški žmonės.

Vienok kyla klausimas ar pati žmogaus prigimtis, pats vidurinis žmogus progresuoja. Ar istorijos vystymasis yra kartu ir žmogaus prigimties progresas? Suprantama, žmogų galima išauklėti, galima jam suteikti daug žinių, bet tuomet jis tik bus gerai išauklėtas, mokytas žmogus, bet jo prigimtis pasiliks vis ta pati. Sulyginkime senovės Aiptos žmogų gyvenusį 4,000 metų prieš Kristaus gimimą, su dabartiniu žmogumi (žinoma nuo dabartinio žmogaus atmetę visą „kultūrą“) ir pastatykite klausimą, kurio tų žmonių yra geresnė prigimtis.

Buvo įvairiai atsakyta į augščiau pastatytą klausimą. Vieni iš pasaulio genijų, kaip va: Viko, Nitše ir kiti, tvirtina, kad pati žmogaus prigimtis, pati „medžiaga“ iš kurios žmogus susideda stovi ant vietos. Tiesa, tai „medžiagai“ mokslo ir auklėjimo keliais galima priduoti gražesnę, stipresnę išvaizdą, bet ta „medžiaga“ pati savyje pasilieka ta pati, pasilieka vis tos pačios tos „medžiagos“ kokybės. Taigi jie nepripažino žmogaus prigimties nei progreso, nei regresso.

Kiti gi genijai, kaip kad francuzas Ruso, tvirtina, kad žmonijos istorijai besivystant ir kilant išlaukiniam progresui, žmogaus prigimtis vis eina blogyn. Kilant civilizacijai žmogaus prigimtis menksta, jis tvirksta paleistuvysčių urvuose, vis menkiau susivaldo. Sulyg Ruso, žmogaus prigimties auksinės galdynės galima jieskoti tikta gilioje senovėje.

Dar treči manė, kad į šį klausimą visiškai negalima atsakyti, nes, iš vienos pusės mes nuodugnai negalime išanalizuoti senovės žmogaus prigimtį, juk ir senovėje, ant kiek istorija pamena, jau ir tuomet žmonės buvo auklėtiniai, nors ir primityviškos kultūros. Iš kitos gi pusės labai sunku nuo dabartinio žmogaus atskirti tą viską, kas yra kultūros veikimo pasekmė.

Prieš karę gi Europos visuose kampuose aiškiai girdėjosi it skėstančių balsai, kad dvidešimtas šimtmetis pergyvena doriską krizę. Draugijoje visur pastebima žmonių morališkas puolimas. Aiškiai buvo kalbama, kad paleistuvystės, gyvuliniai inpročiai, prasižengimai auga su pasibaisėtinu smarkumu. Nėgelbsti nei viešpatuojančių bažnyčių įstatymai, tai svietiška valdžių bausmės.

Ketvirtai, o tarpe jų net tokie mokslinčiai kaip Kontas, Spenseris ir kiti laikosi tos nuomonės, kad žmogaus prigimtis palenėvė vis gerinasi. Tiesa, jie pripažįsta, kad nevisuomet geras užstelbia blogą, kad kartais blogas paime viršų ant gero, kad žmogaus prigimtis kartais puola žemyn, bet apskritai imant ji visgi gerinasi, nors to gerinimosi linija yra netiesi.

Dar yra ir penkti, kurie dar kitaip į tą klausimą bando atsakyti — tai progresistai, ar teisingiau sakant — optimistai progresistai (pirmeiviai). Jie, kaip žinoma prisilaiko devizo: „kas vėliau, tas geriau“, nors tas vėlesnis ir būtų iš pat pamatų supuvusiu draugijos produktu. Optimistiški progresistai (kokių pas lietuvius yra gana daug) skaito, kad viskas eina evoliucijos keliu gerojau pusėn tiesiu keliu, supranta, kad ir žmogaus prigimtis to pat prisilaiko. Jie net neatsižvelgia į šią baisiąją karę, kuri aiškiai parodė kaip menkai ta žmogaus prigimtis pažengė pirmyn, kad tas visas kultūriškumas tai tik menki

dažai ant senovės žmogaus prigimties. Jie istoriškai vystymasi ima lygiai kaip ir žmogaus prigimties progresą.

Jei jau turime penkeriopus atsakymus į pastatytą klausimą, tai kuriam gi tikėti? Kiekvienas remdamasis savo argumentacija teisingas. Mes apleisdami plačius filozofavimus ir išgilinimus į visokius gudrius išvadžiojimus prisilaikysime Spenserio ir Konto nuomonės, tai yra kad žmogaus prigimtis, nors ji kartais ir daro žingsnius atgal, bet ji visgi apskritai imant progresuoja. Apskritai imant, istoriškasis žmonių vystymasis yra kartu ir žmogaus prigimties vystymasi.

Bet, žinoma, toks pasakymas pasiliktu tuščiu, jei mes neparodytume delko tokios nuomonės mes laikomės. Pasakyti gi galima, kad jei socialiniai-naudingas (altruistiškas) žmogaus budas yra geresnis už socialiniai-nenaudingą (egoistišką) budą; jei mes žmonių solidariskumą ir harmoniją laikome geresniu daiktu negu kruviną kovą ir jei mes mokslą, apsvietą ir kultūrą laikome geresniu, negu tamsumą, — tai mūsų atsakymas bus teisingas. Negana dar to, žmonės juo tolyn juo labyn savo gyvenime pradeda vadovautis ir veikti ką nors naudingo visai draugijai negu sau asmeniškai. Juo toliau, vis labiau nyksta privertimas, tai yra dovanos ir bausmės, o didėja pasišventimas. O tas viskas ir rodo, kad žmogaus prigimtis vis progresuoja.

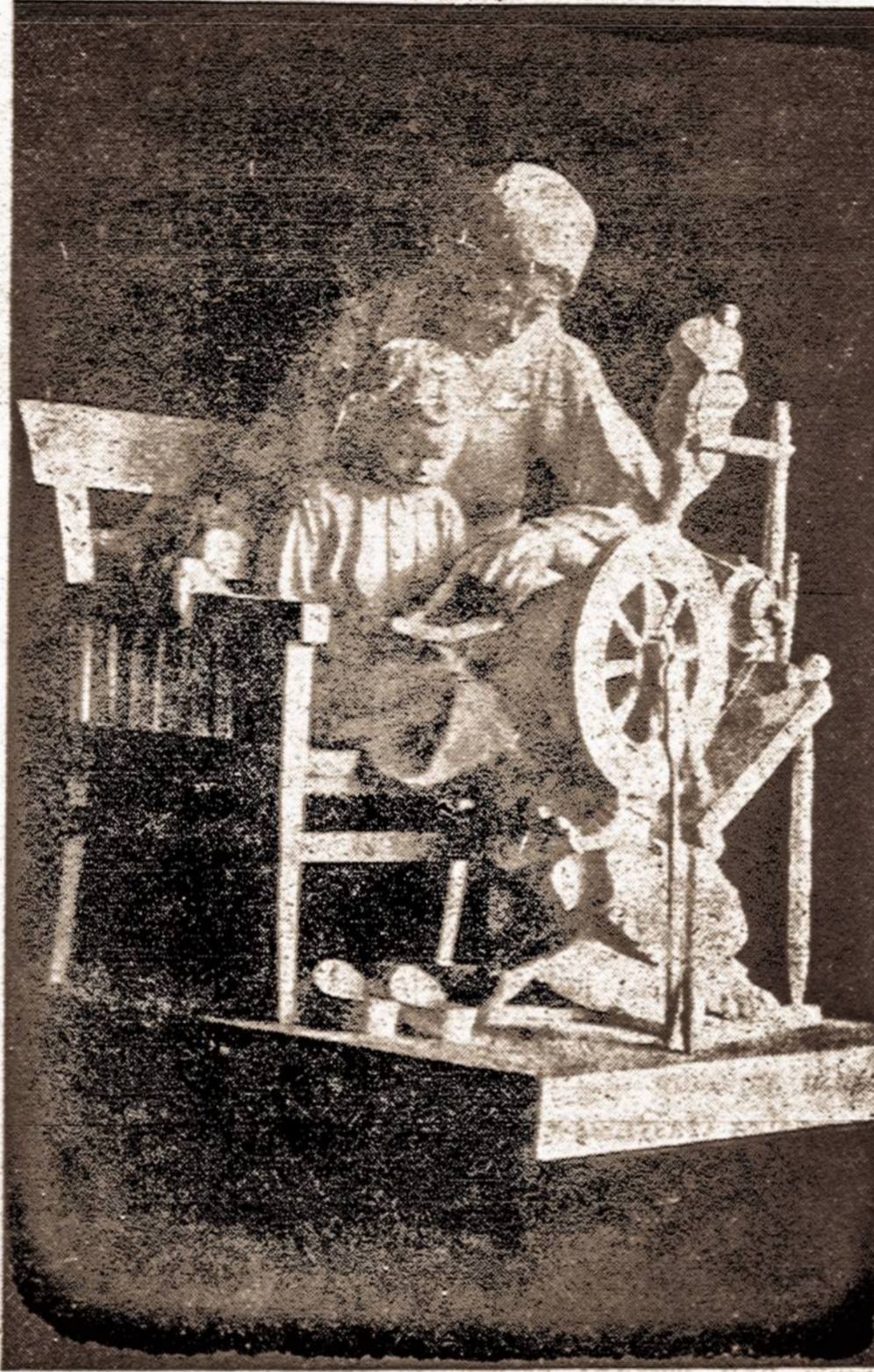
Tuos išvedimus mes galime gauti giliai prisiziūrėje istorijon. Istorija juk aiškiai parodo, kad kaip vystėsi žmonija savo istoriškoje vagoje, taip kreivomis linijomis progresavo ir žmogaus prigimtis. Istorijai bėgant, vis žmogaus geresnės pusės ap-

žmonija prieis prie to, kuomet rašyti valstybių įstatymai ar viešpatuojančių bažnyčių įsakymai nustos reališkos vertės žmogaus gyvenime. Dar labai toli tie laikai, kuomet žmogus neatsižvelgiant į jokus įstatymus darys gerą vien tikta delto, kad tai yra gera. Mums šioms kart neapeina kuomet žmonija prieis prie to, mums svarbu nustatyti tikta tas faktas, kad žmogaus pati giliausia prigimtis keičiasi gerojau pusėn, laikui bėgant ir besikeičiant istorijai ji progresuoja. Todėl tai, nors tas keitimasis eina su sustojimais, su puldinėjimais, bet apskritai imant galima tvirtinti, kad žmonijos istorijos vystymasis yra kartu ir žmogaus prigimties progresu.

Dedant pamatan žmogaus prigimtį nesunku išrišti naudingumą ar kenksmingumą naujausių šios galdynės išstumtu idėjū, tai yra liuosybės idėjos. Kol žmogus gerą daro tikta iš baimės bausmės, arba del dovanos (pas mus ta dovana daugiausiai apsiereiškia garbės arba gero vardo ingijimu), tol, suprantama, negali būti ir kalbos apie kokias nors pilnoje prasmėje liuosybes. Bet rišimas liuosybės klausimo neineina šion temon. Suminėjome jį tikta delto, kad jis labai artimame ryšyje yra su žmogaus prigimčia. Kol žmogaus prigimtis gyvenime vadovaujasi bausmės baime, arba egoistiškais palinkimais ingyti dovanos, tol liuosybės vartai užverti. Taigi liuosybė taip greit ineis žmonių gyveniman, kaip greitai pati giliausia žmogaus prigimtis ant tiek gerojau pusėn pasikeis, kad geras bus daromas tikta del pačio gero, o ne del ko kito.

Žmogaus prigimtis keičiasi ir besikeisdama veda žmogų liuosybėn ir kada nors prie to prieis.

P. NORKUS.

MOKYKLA —

Rimšos skulptura.

skritai imant užstelbė blogesnes arba bent suminkštino jas. Ne kas kitas juk ir privertė išnykti iš vienos pusės didžiausias dovanas, o iš kitos aštriausias bausmes, kaip kad mirties bausmė.

Žiloje senovėje žmogaus gyvenimo budas budavo geras ne delto, kad jis pats per save geras, bet kad žmogus bijojo bausmės. Žmogus bijojo vogti ne del to, kad tai negerai, bet delto, kad už vagystę budavo nukertamos rankos, už svetimoteriamą paskandinamas ir tam panašiai. Senovėje žmogaus gyvenimo budas jei budavo geras, tai tik pasidėkvojant bausmės baimėi. Dabar jau kur kas daugiau žmonių vedą socialiai naudingą gyvenimą ne delto, kad bijotų bausmės, bet delto, kad jis yra geras.

Istorija parodo dar daugiau. Iš vienos pusės bausmės vis darosi minkštesnėmis, o iš kitos pusės vis kas kartas daugiau ir daugiau atsiranda tokių žmonių, kurie stengiasi vesti gerą gyvenimą visai ne iš bausmių baimės ar dovanų ingijimo. Tiesa, dar žmonijos didžiama, masės negali apsi-eiti be bausmių, dar žmogaus prigimtis nepriėjo prie to, kad daryti gerą reikia ne del ko kito, ne del bausmių, ar dovanų, bet del to pačio gero. Tiesa, kad negreitai

SKRYBĖLAITĖ

JAUNA graži Onelė sėdėdama prie stalo gailai veikė.

— Na, ko tu čia dabar žliumbi? — pikta užklausė tėvas jau gerdamas antrą katilaitį alaus.

— U-u-u... — verk Onelė. — Ką dėsotis visi arti o mano skrybėlaitė jau visai negraži, nusidėvėjusi. O tėtusi neduodį pinigų nusipirkti naują gražią.

— Žiūrėk, kad tik duonos turėtum, o ne naują skrybėlaitę! Turi vieną, tai ir gana, — rusčiai atsakė tėvas.

— Bet, tėveli, jau man gėda pasirodyti su tokia skrybėlaitė... gaikšdama maldavo Onelė.

— Jei negraži, tai nenešiot! — rusčiai tarė tėvas besiruošdamas eiti karčiamon. — Ar girdi! Nežliumbi! — ir prisiartinio prie Onytės.

Onytė žinojo, ką tokis prisiartinimas reiškia. Ji tuoj nusiūluošiusi ašaras tarė:

— Girdžiu, tėveli, girdžiu. Bet jei tu neduosi pinigų, tai aš pati gausiu.

— O iš kur tu jų gausi, — žingėdavo tėvas.

— Gausiu.

— Na, tai eik ir gauk! — tarė nusišypojęs tėvas ir išėjo karčiamon.

Onytė ilgai sau mastė atsėdusi prie stalo ir

pasirėmusi rankomis pasmakrį. Tukstančiai minčių slinko po jos galvą. Ji mastė kaip tai visi aplinkui neteisingi, negerai, koks gyvenimas blogas. Ką ji uždirda, tą tėvelis paime ir prageria. Ji niekaip negalėjo suprasti, kaip jos draugė Marytė, nors ir tankiai nedirda, bet visuomet pasipuošusi, turi daug skrybėlaičių.

— O kad taip paklausk jos, — tarė sau Onytė. — Ji pasakys iš kur gauti pinigų.

Su taja minčia Onytė nuėjo pas Marytę, kurią dar rado lovoje bemiegant, nes tai buvo nedėdienio rytas.

— Marytė! — tarė Onytė. — Pasakyk tu man, ką reikia daryti, kad pinigų turėti? Kur jų gauti?

— Cha, cha, cha! — nusijuokė Marytė negeru juoku. — Tu neišmanė! Pinigų gali gauti kiek tik nori...

— Kiek tik noriu? — stebėjosi Onytė. — O tai koku būdu?

— Hm! — sumykė Marytė. — Tai visai lengva, tik, žinoma, reikia būti gražia, mandagia.

— Kaipgi! Aš už savo gražumą gausiu pinigų skrybėlaitėi ir drabužiams. O kas man juos duos? Mano tėtis už gražumą muša, o kas daugiau duos?

— Tu esi dar kvaila, — atsakė Marytė. — Tau niekas neduos, tu pati užsidirbsi.

— Kaip tai užsidirbsiu? Juk aš ir dabar nuo ryto iki vakarų dirbu, o nieko neturiu.

— Palauk, — atsakė Marytė. — Aš tave aprensiau savo drabužiais ir tu pamatysi kaip lengva uždirbti. — Na, jau gerai.

Onytė parėjo namon ir nerimavo. Jos galvelė niekaip negalėjo suprasti kaip tai galima už gražumą gauti pinigų. Ji nekantriai laukė vakaro, kuomet Marytė liepė jai ateiti.

Bet atėjo laukiamas vakaras. Onytė pasisakė iš karčiamos parėjusiai ir snaudžiančiam tėvui, kad ji eina į miestą pasivaikščioti.

Nuėjo pas Marytę. Ilgai jos rengėsi, kad tik būtų gražiomis. Kada apsirengė, Marytė tarė:

— Dar reikia veidus ir akis nuspalvuoti.

— Kam? — atkirto Onytė.

— Nugi, kad būti gražesnėmis.

— Bet lietuvaitės juk nesiteplioja veidus!

— Tai kvailės to nedaro.

Už geros valandos Onytė jau niekas būtų negalėjė pažinti. Ji visa išrodė kaip lėlė, ką moterų drabužių krautuvių languose išstatytos. Vėdeliai ružavi, kaklelis baltas kaip sniegas, o tie paakai, tai, kaip jurių tamsi mėlynė. Onytė, kaip angelėlis, tik sparnukų bereikia.

— Na, jau einame.

— Bet juk jau vėlu, kur gi gali nueiti tokiam vėlame vakare?

— Dabar kaip tik geriausias laikas eiti ir gauti pinigų, — tarė kaip tai keistai besišypojoanti Marytė.

Išėjo. Gatve einant nekuri praeiviai į jas atyžiai žiūrėjo; nekuri net mirkėioti pradėjo. Gale jos atsėdūrė karčiamos užpakaliniam kambaryje. Visur prirykta, vyrai pusgėria, daug tokių merginų kaip juodvi susikabinę su vyrais sėdi prie stalų ir geria kas alų, kas degtinę. Visur smarkus juokas, šukavimai.

Onytės galva išsyk apkvaito. Ji nežinojo kur ji yra, lubos tartum pradėjo skiltis ir ji parpuolė ant žemės....

Kas su Onyte paskui dėjos, ji nieko nežino, tik kaip atsipekėjo ji pasijuto gulinti ant Marytės lovos jos kambaryje.

— Kur aš — paklausė Onytė.

— Pas mane. Argi tu nieko neatsimeni? — paklausė Marytė.

— Nieko, o nieko. Galva man sukasi, man taip negerai, — atsakė Onytė.

Pakilo Marytė ir tarė:

— Laikas tau eiti į namus, jau viena po dvylikai.

— Jau viena? — nusigando Onytė.

— Tai kas-gi stebėtino? Juk kartais ir vėliau prisieina nemiegoti.

Onytė greitai išėjo per duris. Eidama ji suprato kur Marytė gauna pinigų skrybėlaitėms ir parėdams. Suprato, kad už tuos parėdus ji pardavusi savo nekaltybę... Ir kaip ji džiangėsi, kad apsvaigo tenais, kitaip gal ir ji...

Lėpdama laiptais augštyn prizadėjo pati sau, kad verčiau dėvėti seną skrybėlaitę, negu..... ir inėjusi į virtuvę greitai nuprausė nuo veido dažus kaipo ženklą moteries puolime. Ir kaip džiangėsi, kad dažai jai lengvai sekėsi nuprausti...

EUGENIJA.

LIETUVIAI MYLI DAINAS.

Tą visas pasaulis žino. Tai kaip broli lietuvi, gali apsiėiti be dainų knygos? Visokių dainų knygų galima gauti:

„VIENYBĖ LIETUVNINKŲ“

120 Grand Street. Brooklyn, N. Y.

BAIDYKLE MENAS

BUVO KUČIŲ vakaras. Motina su jaunąja sėdėjo taisy skobni del kučių vakarienes. Tėvukas su samdininkais ir vyresniu baigė priruoti pašaro gyvuliams del švenčių, juk ir jie švenčia Išganytojaus gimimą. Mudu gi su jaunesniuolu brolėm ir sesute sukiniemoms apie krosni, kad nūgriebs kokį nors kėpsnį ir nekantriai laukėme prisartinant kučių vakarienes.

Prasidaro duris ir ineina diedukas nešinas šieno glėbeli.

— Vaikai! — sako diedukas. — Šiandien kučia, tai reiškia Dievo sunaus užgimimas. Matot vaikeliai, Dievas užgimė Betlejaus staimelėje ant šieno.

Netrukus ir stalas likosi šienu aptaisytas ir aprantus visokiais valgiais.

Visi susėdome apie stalą. Ir mažai neatsilikdami nuo didžiųjų jautėsi kaip tai išdidžiai. Kartu visi sukalbėjome poterius ir prasidėjo plotkų laužymas. Valgom ir tylime, tartum bijomės žodį išarti. Tik štai diedukas prabylo:

— Dėkavokim Dievui, kad turim tokias puikias kučias. Aš atsimenu vienas kučia, kurios buvo labai „smutnos.“

Visi pradėjome jo prašyti papasakoti apie tas „smutnas“ kučias.

— Gerai, vaikučiai, aš jums papasakosiu, — tarė diedukas ir pradėjo pasakoti:

„Buvo tokis atsitikimas. Aš tarnavau pas vieną ukininką už piemenuką. Na, ir sulaukėm kučios kaip šiandien. Kuomet susirinkome grįžion valgyti vakariene, šeimninkas pratarė į savo berną sakdamas:

— Jei tu parnešum iš Leibaus (žydo šinkoriaus) du gorėiu degtinės, tai aš tau duočiu penkis rublius.

— Kodel ne, — atsakė Jonas.

— Bet ar tu žinai, kad Miliuno rave vaidinasi? — tarė šeimninkas.

— Man nebaisus nei pats velnias, o ne tik vaidinimasis, — atsakė Jonas.

— Jei tu nieko nebijai, tai eik ir parnešk degtinės ir gausi penkrublę. Bet jei tu neparneši, tai aš iš tavo algos pasilaikysiu penkinę. Ar sutinki? — tarė šeimninkas.

— Gerai! — atsakė Jonas ir tuojuo apsilvėkęs sėmėga pasimė obelinę lazda ir išėjo.

Tuom tarpu šeimninkas nuėjo tvartan teliku paveizdėti.

Praslinko kelios valandos, — diedukas tęsė toliau savo pasakojimą. — Visi laukiame. Nepargrįžta nei Jonas su degtine, nesugrįžta nei šeimninkas iš tvarto. Pagaliau ineina Jonas nešinas du gorėiu degtinės. Mes gi jo klausiam, ar jis kur nors nematė šeimninko.

— Nemačiau, — atsako alsuodamas Jonas lyg kvapo netekdamas.

— Kodel tu taip alsuoji? — paklausė šeimninkė: juk palsti negalėjai, Leibas šinkius juk visai netoli ir tai tris valandas užtrukai.

— Taip, nepailsau, — atsakė Jonas. — Bet mane pergązdino kokia tai baisi baidyklė.

— Kokia baidyklė? — paklausėme kartu visi.

— Nei pats nežinau kokia, — alsuodamas kartoja Jonas. — Tokia plaukais apžėlusai kaip avies vilna. Aš pasimėms degtinę einu namon ir žiuru, kaip iš Miliuno griovio išlenda ta baisi baidyklė ir eina stačiai ant manęs. Aš kelis kartus klausiu jos „Kas tu?“, o ji tyli ir nieko neatsako ir vis tik slenka tiesiog prie manęs ir, rodos, nori mane pagriebti. Aš neiškenčiau ir jau kaip žiebsiu savo kucinam tai baidyklei galvon... ir tik tuomet išgirdau šauksmą „O Jezus“! Aš taip persigandau, kad vos spėjau namon parbėgti neparkritęs iš baimės.

— Ar tu tik nē šeimninką užmūšei, — nusigandusi klausia šeimninkė...
Tuojuo visi apsirėngę, paėmėme liktarną, apsiginklavome kučiais ir nuėjome prie Miliuno griovio. Po trumpos valandėlės ir suradome ant griovos kranto gulintį kniupsčią žmogų. Atvertėme jį ir pamatėme, kad tai lavonas mūsų šeimninko apvilktas išvirkščia skranda.

Visi nusiminėme, nežinome ką daryti, o šeimninkė apalpo. Daug buvo vargo, kolei šeimninko lavoną pargabonome į stubą.“

— Taj tokias turėjom kučias, — užbaigė diedukas.

— O kaip paskui buvo su tuo bernu Jonu? Ar jam nebuvo už tai jokios bėdos? — klausinėjome dieduko.

— Ne, nieko nebuvo. Iš karto jį uždarė į „kovažą“ bet paskui tuojuo paleido, — atsakė diedukas.

Mes sėdėjome nusiminę. Bet greitai pamiršome ir ėmėme vėl rūpintis prikimšimu savo „arbužų“. Su pilnais arbužais juk smagiau laukti rytojaus, tai yra šventų Kalėdų...

P. J. Šingūdinis.

MENAS

MES LIETUVIAI labai daug kalbame ir rašome apie meną. Ginčijamės teatrų reikaluose, mėgstame eiles ir prozą. Tiesa, apie teptiojimą ir skulptūrą mes mažai kalbame, mažai interesuojamės. Bet tai vis delto jau negalima sakyti, kad mes menu mažai rūpinamės. Užtenka tik prisiminti muziką ir dainą, kad suprasti kaip mes mėgiame meną. Bet retai kuris iš mūsų suprantame kas tas menas, kam jis. Leiskite tad man trumpai apie tai paaiškinti.

Kiekvienas pasaulyje žmogus nėra lygiai panašus į kitą žmogų. Ant visos žemės nėra lygiai panašių dviejų žmonių. Nežiurint į tai, žmogus yra gana draugininis, jis gyvena draugijoje. Kovoje už buvį kiekvienas žmogus ieško paramos ir apgyvendinimo kitų žmonių. Galima dar pridurti, kad juo žmonės yra ant žemesnio kultūrinio laipsnio, tuo labiau jų psichika vienodesnė. Žemesnio kultūrinio laipsnio žmonės geriau vienas kitą supranta, negu žmonės pasiekę augštesnį kultūros laipsnį.

Kad suprasti kitą žmogų, tai reikia įlysti į jo sielą, reikia save persistatyti ant jo vietos, reikia svetimus pajautimus padaryti savo pajautimais. Delei to, kad suprasti kitą, būtinai reikalingas persistatymas. Jeigu du žmonės, kurie nori vienas kitą suprasti yra vienodi, tai jie greitai supranta vienas kitą. Bet jeigu žmonės yra priešingų būdų, priešingų pajautimų, tai jie nors ir ilgiausiai kalbėtusi, jiedu vienas kitą nesupras ir nesupratę išsiskirs.

Kad žmonės suprastų vienas kitą tai reikia kad išreikšėjas (kalbėtojas, rašytojas, dailininkas) turi indėti spėką, kad aiškiausiai paduoti tą, ką jis nori išreikšti. Taip lygiai priėmėjas tur tą patį daryti. Vienu žodžiu, kad žmonės suprastų vienas kitą reikia, kad tiltas būtų statomas iš abiejų apė krantų. Gerai jei tiltas viduryje sūeina, tuomet žmonės supranta. Bet labai tankiai jie prasilenkia ir žmonės vienas kito nesupranta.

Žmogus gali kitą suprasti tikrai su pagalba žiurėjimo, girdėjimo, pajautimo ir motorinio įspūžio. Suprasti tikrai žodžiu yra sunkiausia. Žodžiai supratime kito žmogaus daugiausiai meluoja.

Yra žmonės taip vadinami indiferantiški. Tokiems žmonėms labai sunku suprasti kitus žmones. Jų persistatymas labai menkai išvystęs, atrofijuotas. Jiems labai sunku ką nors perduoti ir kitiems žmonėms. Jais niekas nesinteresuoja, juos niekas nepastebi. Tai žmonijos balastas.

Pas kitus gi žmones vienas iš tų keturių augščiau įvardytų pajautimo būdų paima viršų. Jei pas žmogų yra paėmęs viršų regėjimas, tai jis pradeda piešti, nors tai su nodėguliu ant tvoros. Girdėjimo tipo žmogus visuomet švilpaus, dainuos. Pajautimo, palytėjimo žmogus pradeda ką nors lypyti. Motorinio būdo žmogus pradeda šokti, lošti pantominą. Rašymas ar paprastas kalbėjimas yra toliausiai nuo žmogaus išreikšimo. Kad žodį padaryti suprantamesniu ar daugiau išreikškiančiu, žmonės į žodį indera muziką (rašymas eilėmis), o jei žmogus palinkęs prie regėjimo tipo, tai jis rašo proza (vaidžiai, reginiai). Tokius žmones vadiname dailininkais.

Tokių būdu menas yra žmogaus darbštumas. Tas darbštumas yra tame, kad žmogus priklausau prie kokio nors tipo, kad pas žmogų paėmęs viršų kokio nors vieno pajautimo augštesnis persistatymas, kurį žmogus nori perduoti kitiems. Žmogus ką nors pergyvena viduje, ir tą pergyvenimą jis stengiasi perduoti tuo pajautimu, kuris pas tą žmogų paėmė viršų. Tokiu būdu ir prieiname kad regėjimo žmonės savo pergyvenimus perduoda teptiorystėje, girdėjimo žmonės perduoda muzikoje, motoriniai žmonės — šokyje, pantominoje, palytėjimo žmonės jausmus perduoda skulpturoje, o žodžiose, literaturoje apsiereiskia arba girdėjimas arba regėjimas.

Toku būdu kiekviena meno šaka yra niekas daugiau, kaip perdavimas žmogaus pergyvenimo, žmogaus jausmų per vieną iš tų pajautimų. Lengvai susizadinęs žmogus ir turintis vieną geresnį ar augštesnį iš pajautimų ir buva meno žmogumi.

Dailininkas arba meno žmogus savo perdavimą semia iš vieno šaltinio: arba jis pats pergyvena tuos pajautimus, arba jis sugiebi sau persistatyti, kad žmogus gali tokius pajautimus pergyventi.

Sulyg dailininko pergyvenimo menas gali būti ketveriopas. Taj gali būti skonio, valios, minties ar emocijos (pergyvenimo) menas. Šiais keturiais būdais ir pasibaigia skirstymas meno į skyrius. Suprantama, kad toks griežtas skirstymas galimas tikrai teorijoje, istikrųjų gi gyvenime taip nėra. Dailininkas teptiojas tankiausiai buva ir skulptorium, muzikas buva ir poetu ir šokių mėgėju. Mes čionai kalbėjome tik apie taškus, apie kuriuos arčiau ar toliau viskas grupuojasi.

Kad taip yra tankiai mes skaitome dailės tvartinių kritikos apie spalvų gamną ar harmoniją,

apie spalvuotus akordus. Na, bet paaiškinsime pavyzdžiu. Štai teptiojas nupiešė kokį nors šventą paveikslą. Tas paveikslas išreiskia kokį nors tikėjimišką dogmą, tai yra bekritišką teisybę. Dailininkas juk tą teisybę galėjo žodžiu pasakyti, bet jis žodžiu taip gerai viską negalėjo perduoti kitam, tai jis ir nupiešė paveikslą. Vienu žodžiu jis pergyveno kokį karštą emociją. Arba gal buti dailininkas norėjo tik taip sau gražiai nupiešti tą teisybę, tai tuomet apsiereiskė jo skonis. Arba vėl gal buti dailininkas piešė delei to, kad tai šventas darbas už kurį jis gaus nuodemių atleidimą. Tuomet tai apsiereiskė jo valia. Ir tankiausiai taip yra, kad dailininkas išreiskia ne vieną kurią nors pusę, bet sykiu kelias.

Taigi menas yra žmogaus norų pageidimų, pergyvenimų išreiskimas. Išreiskimas ne žodžiais, bet vienu iš savo pajautimų. Kur žodžiai jau nevelkia, kur žodžiais negali suprasti žmogus vienas kito, tenai vartojamas menas. Vienu žodžiu — menas, tai augštesnė žmonių kalba, kur vienas žmogus savo jausmus, pergyvenimus, valią ir mintį perduoda kitam žmogui su pagalba pajautimų. Menas tai žmonių augštesnė kalba. Tikrą žmonijos istoriją galima pažinti tikrai iš meno istorijos, nes tik mene spiečiasi giliausi žmonijos pergyvenimai. Paprastoji gi istorija nupiešia tik paviršutinį žmonių gyvenimą, kares. Bet apie tai pakalbėsime kitą kartą.

P. NORKUS.

IŠ JAUNIMO JUDEJIMO

Waterbury, Conn.

Waterburio jaunimas užima bene pirmą vietą visoje mūsų išėivijoje. Ypač jis pastaruoju laiku pradėjo žymiai brudėti, darbuotis dailės srityje. Tarp jų svarbiausias vietas užima dramiškios draugijos: „Varpas“, ir „Aušra“, o paskui jau seka „Aidas“, „Vilija“ ir vyčiai. Ypač pastaruoju laiku jaunimas subrazdo, kuomet tenai apsigyveno artistas A. Vitkauskas.

Taip gruodžio 9 dieną Waterburio jaunimas užkviestas p. A. Vitkausko, susirinko vienon vieton pasikalbėjimui. Dar prieš susirinkimą jau buvo matyti, kaip labai visi užinteresuoti klausimu, kaip susijungti ir bendrai veikti del dailės ir del lietuvių tautos.

Susirinkime dalyvavo į 200 jaunikačių ir mergaičių visų srovių. Prasidėjo kalbos. Pirmiausiai kalbėjo artistas A. Vitkauskas apie dailę, apie jos bepartiviškumą, apie reikalą darbuoties sujungtoms spēkomis. Ir kiek čionai buvo prikaltėta, kiek išreikšta gražių minčių, jausmų, sunku tą viską aprašyti. Kalbėjo visa eilė jaunikačių, siulė įvairius pasiūlymimus. Kalbėjo ir merginos ir visi išreikšė norą dirbti kartu. Gale gi po ilgų pasikalbėjimų prieita prie praktiškųjų nutarimų. Likosi pastatyta nubalsavimui du klausimu: 1) Suvieny-

ti visos dramiškiasias Waterburio draugijas į vieną po vardu „Dramatiška Dailės Draugija“ ar tvėrti visai naują draugiją. Bet daugumą balsų likosi nutarta visas tas jaunimo draugijas suvienyti.

Bet praktiškai to tą patį vakarą negalima buvo atlikti, nes nebuvo oficialiu susirinkimu, tai likosi išrinktas tam tikras komitetas, kuris varys sujungimo darbą sušaukiant tų draugijų susirinkimus paskirai. Į komitetą ar komisiją inėjo pp. A. Vitkauskas, A. Orentas, A. Osteika, J. Aidukonis, p-lės O. Levandauskaitė, Vilkaičiūtė ir Kronkaičiūtė.

Šiuomi Waterburio jaunimas parodė pavyzdį ne tikai visam jaunimui Amerikoje, bėt ir visai visuomenei, kad galima ir reikia sutartinio darbo. Istikro seniai turi pasimokyti nuo jaunimo.

Šioje nedėioje 16 gruodžio bus vėl susirinkimas, kur bus prieita prie galutinio rezultato.

Pradžią jau padaryta, ir gal ta pradžia išbūjos į milžinišką darbą, gal ir visur pradės jaunimas, o paskui ir „seniai“ jungtis del bendrų reikalų.

Lai gyvuoj dailė!

Lai gyvuoja jos tvėrėjai!

Lai gyvuoja jaunimo dailės draugijos!

Ten buvęs.

Teatrališka draugija „Aušra“ Waterburyje.

Ji tapo snorganizauta 6 gegužės, 1913 m. Organizuoti pradėjo J. V. Stankevičius. Iš karto sunkiai jai ėjosi, bet paskui labai pasižymėjo. „Aušra“ eina didžiojo aušrininko Dr. J. Basanavičiaus taku. Taigi darbuokimės aušriečiai, nes jusų darbo vaisiai milžiniški. Lai kiekvieno dvasia kila, o

iš krutinės lai išsiveržia nemirtingo Maironies žodžiai: „Paimkime knygą ir lyrą ir eikime tėvynės keliu.“

F. J. Šingūdinis.

P. S. — Po Naujų Metų patalpinsime „Aušros“ 5 metų istoriją paženklimui 5-ų metų jubilėjus.

AMERIKOS LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO,
 Baltimore, Md.
VIRŠININKŲ ADRESAI: —
 Pirmininkas: — Jonas Alyta,
 639 W. Lombard Str.
 Vice pirm.: — Antanas Bašimas,
 730 W. Lexington Str.
 Prot. sekr.: — Jurgis Velyvis,
 320 N. Greene Str.
 Fin. sekr.: — Vincas Lukosevičius,
 673 Columbia Ave.
 Kasierius: — Juozas Milunaitis,
 855 W. Lombard Str.
 Gen. Man.: — Ant. Mackevičius,
 730 W. Baltimore Str.
 Biznis Man.: — Juozas Bajoras,
 822 Hollins Str.
 Susirinkimai būs laikomi po 1-mai
 ir 15-tai dienai šėdno mėnesio
 Klubo name, 7:30 val. vakare.
 539 Columbia Ave.
 Telephone, St. Paul 8074.

Mūsų sesers
 Lietuvoje
 vargą kenčia
 Ankauskime
 joms
 kuri

LINKSMIAUSI SKAITYMAI
 tai
„TUKSTANTIS IR VIENA NAKTŲ“
 Šią puikią ir didelę knygą galima
 gauti „Vienybės Lietuvninkų“ admi-
 nistracijoje. Kaina \$2.00.
„VIEN. LIET.“ ADMIN.
 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikatos Apsauga.
 Didžiausias žmogaus turtas —
 tai sveikata. — Kiekvieno prie-
 termė yra stengties apsaugoti sa-
 vo sveikatą. Pavojingiausios ligos
 — tai vidurių bei skilvio ligos.
 Šitos ligos prasideda nuo įvai-
 rių priežasčių, o jų išsivystymas
 laipsniškai siekia nuo paprasto ir
 trumpo užkietėjimo iki sunkių ir
 pavojingų ligų.
 Visad yra svarbu palaikyti nor-
 mališką vidurių veikimą. Tą ge-
 riausiai galima pasiekti su tikra-
 ja Vinco Daunoros Trejanka ar-
 ba Trejomis Devyneriomis, nes
 tai yra ištikimiausias vaistas nuo
 vidurių bei skilvio ligų.
 Kaina dėžutės su prisintimtu
 50 centų. Reikalaukite šiūm ad-
 resu: V. J. Daunora, 229 Bedford
 Ave., Brooklyn, N. Y.

Tel. 4428 Greenpoint.
DR. J. WALUKAS
VALANDOS:
 nuo 8 iki 10 ir ryto
 nuo 1 iki 3 po pietų
 nuo 6 iki 8 vakare
 Nedėliomis pagal sutarimą.
 69 SO. 3rd ST., BROOKLYN, N.Y.

Telephone 1537 R. Elizabeth.
DR. A. BACEVYČE
 Gyvena Elizabethport'e, N. J.
 161 Franklin st., kampas Second st.
 Ligonius priima:
 ryto nuo 8 — 9, po pietų nuo 1 —
 Ryto nuo 8 iki 9 val.
 Po pietų nuo 1 iki 2.30.
 Vakare nuo 6 iki 8 val.

Tel. 595 Greenpoint
Dr. J. S. Message (Misevičia)
 270 Berry St., Brooklyn, N.Y.
 Specialistas širdies ir plaučių
 ligų. Office Hours:
 8-10 a.m., 12-2 p.m., 6-8 p.m.

Tel. Orchard 1374
RUSKAS-LIETUVIŠKAS
DAKTARAS
L. CHERUGAS
 39 St. Marks Pl., 8-th St. &
 2-nd Ave. New York, N. Y.
 Po pietų 1-3, vakare 6-7:30

Didžiausias paskolas duodame
visame Brooklyne
 Doudam Lietuviams ant Deiman-
 tų, Lalkrodėlių ir šiaip visokių
 auksinių daiktų. Taipgi ir ant visokių drabužių.
M. Bruckheimer Sons.
 705 Grand St. near Graham Av. Brooklyn, N. Y.
 Telephone 3438 Stagg

NAUJOS GAIDOS.
 1) Birutė. — „Dievaičiai, dievučiai“, Birutės aria
 — sopranui; kaina 30c.
 4) Vestuvės. — Papuskie vėjelė, Jaunosios aria
 — sopranui ar mezzo-sopranui; kaina 35c.
 5) Eglė (Žalčių Karalienė), Žalčio ir Gulbė-Die-
 vaičio duetas; kaina 75c.
 6) Kregždėlė. — Duetas. Kaina 30c.
 Karvelėli — 30c.
 Šią nedėlėlę — 25c.
 Kur bėga šešupė — 25c.
 Kur Bakužė Samanota — 50c.
 Šimkaus kompozicijos: —
 Nesigraudink mergužele ir Einu per Dvarelių. 30c.
 Oželis — 60c.
 Devynios Dainos — 60c.
 Važiavau dieną ir Vai žydėk — 25c.
 Aš jokiau per girelę — 30c.
 Sėdžiu po langeliu — 30c.
 Vai tu žirge ir Per Tamsią Naktelę 30c.
 Gerkit Broliukai ir Kad aš Jojau 25c.
 Šias naujas gaidas galima gauti
„VIEN. LIET.“ ADMINISTRACIJOJE
 120 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

Jeigu esi neramus, nesmagus, nuliudęs, nuvargęs ir nelinksmas
 tai užsirašyk
TARKA
 SATYROS IR JUOKŲ LAIKRAŠTĮ
 Ji tavo prajuokins, palinksmins ir suramins
 „Tarka“ talpina sveikus juokus, linksmas daineles, gražias
 pasakėles apie vaikus ir merginas.
 „Tarka“ talpina visokius paveikslus.
 „Tarka“ prima nuo visų visokius raštus.
 „Tarka“ yra reikalinga kiekvienoj grintelėj.
 „Tarka“ tarkuoja visus lygiai pagal reikalą.
 „Tarka“ kainuoja metams \$1.00. Pavieniai num. 10c.
TAIGI NELAIK, ISPIRK MONEY ORDER UŽ \$1.00
IR SIUNCIANT UŽADRESUOK:
„Tarka“ Publ. Co.
 120 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Vienatinė tikrai Lietuvio
APTIEKA-VAISTINE
 Newark'e ir visoje New Jersey's valstijoje.
 tai
VLADO LEŠCINSKO
 GYDUOLIŲ GALITE GAUTI KOKIOS TIK PASAULYJE VARTOJAMOS,
 BET YPATINGAI GEROS SEKANČIOS GYDUOLĖS:
 Nuo Reumatizmo 90c. Mostis ir skysčiai, nuo niežų ir parkų 75c.
 Nuo slinkimo plaukų ir pleiskanų . . . 60c. Gyduolės del pataisymo apetito 75c.
 Nuo kosulio, gripo ir slogos 65c. Gyduolės del suvalninimo vidurių . . . 45c.
 Kraujo Valytojas 75c. Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvė-
 Nuo saulės nudegimo 35c. pavimo 45c.
 Bobro lašai 75c. Gyduolės nuo vištakių (corn's) 15 ir 25c.
 Nuo suirimo Nervų 90c. Proškos nuo nerviško galvos skaudė-
 Vaikų ramintojas 25c. jimo 10 ir 25c.
 Pamoda plaukams 25c. Guma nuo dantų gėlimo 10c.
 Nuo viduriavimo suaugusiems 45c. Tikra lietuviška Trejanka 25c.
 Nuo viduriavimo mažiems 25c. Visokie kvepiantys muilai . . 10, 15 ir 25c.
 Gydanti mostis nuo pučkų 50c. Perfumos visokių gelių 25, 50, 75,
 Nuo prakaitavimo kojų 25c. \$1.00, \$2.00 ir daugiau.

LIETUVOS GYDUOLĖS:
 Puplaiškės, Bezdai, Liepos žiedai, Ramunei, Čemeryčiai, Imbieras, Čobreliai, Iosuklė,
 Cincibiras, Trukžolės, Gumbažolė, Mėtų, Šalavijų, Cinamony, Brelukų, Kmyņu, Šaf-
 ronų, Anžių, Apynių, ir šimtai įvairių kitokių gydančių žolių galima gauti mūsų
 Aptiekoje.
 Taipgi turim gyduolių vėliausio išradimo, nuo visokių paslaptinių ir kitokių ligų
 same bus sąžiniškai pa-
 tarnauta.
 Receptus sutaisom tei-
 singai, nežiurint, ar jie
 būtų Amerikos ar Europos
 daktarų.
 Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:
EUREKA RED GROSS PHARMACY
 315 Walnut Street,
 Kampas Adams Street, NEWARK, N. J.

NAUDINGA KNYGA
LITHUANIA IN RETRO-
SPECT AND PROSPECT.
 parašyta Dr. Jono Šliupo.
 Pirmininė knyga anglų kal-
 boje apie Lietuvą ir lietuvius.
 Įteikite ją svetimtaučiams.
 Knyga didelio formato ir
 gražiai atspansta, prekė tik
 50c. Pinigus siųskite stam-
 pomis, adresuojant šiaip.
„Vien. Liet.“ Administr.
 120 Grand st., B'klyn, N. Y.

JUOZAS P. ČIUPAS.
 Keliaujantis „Vienybės Lietuvninkų“ agentas dabar lankosi Penn. valstijoje, pilnai yra įgaliotas priimti prenumeratą už „Vien. Liet.“ paskelbimus, spaudos darbus, užsakymus ant Kalendorių ir tt. „Vienybės Lietuvninkų“ administracija atsako už p. Čiupą. Mes gerbiame „V. L.“ prietelių meldžiam kur atsilankys p. Čiupas jam agelbėti.
„Vien. Liet.“ Administracija.

TIKRA IŠEJO IS SPAUDOS
Visos Lietuvos Žemlapis
 Sutaisė ir išleido M. Šalčius
 Žemlapis parodo sienas, kokios turi būti laisvos Lietuvos.
 Kauniečiai, vilniečiai, suvalkiečiai ir Prūsų lietuviai ras ant jos savo bažnytkiemius, miestelius ir miestus.
 Žemlapis didumo: 24 colių ilgio ir 20 pločio, spalvuotas, spauda aiški ir įskaitoma.
 Kaina 60 centų.
 Pinigus siųskite money orderiais arba stampomis.
„VIEN. LIET.“ ADMIN.
 120 GRAND ST., B'KLYN, N. Y.

FRANESIMAS
 Mes pranešame Rockfordo Ill. ir apieškie Lietuvos lietuviams kad p. J. J. Petraitis yra „Vienybės Lietuvninkų“ įgaliotas užrašinėti „Vien. Liet.“ ir prima užsakymus ant knygų ir apgarsinimų. Mes už p. Petraitį pilnai atsakome „V. L.“ Administracija.
J. J. PETRAITIS
 1229 Ferguson St. Rockford, Ill.

DIDELIS
SUVALKIJOS
ŽEMLAPIS
 (Mapa)
 Sutaisė B. K. Balutis
 Didumas 28 per 22 colių. Penkiose spalvose (koloruose). Parodo lietuvių kalboje visus miestus, bažnytkaimius, kaimus, pačtas, telegrafus, mokyklas, keltus, geležinkelius, ežerus, upes, rubežių tarp lenkų ir lietuvių ir daugelį kitų dalykų.
 „Geriausias žemlapis lietuvių kalboje. — Persistato labai puikiai.“ — Taip atsiliepė apie jį visi laikraščiai.
 Kaina
VIENAS DOLIARIS
 su pristatimu į namus.
 Reikalaukit pas
J. J. Paukszis & Co.
 120 Grand St.
 Brooklyn, N. Y.

PINIGAI
 Geriausiai, greičiausiai ir pigiausiai Persiunčia Pinigus į Lietuvą, Rusiją ir visas dalis svieto ir parduoda šifkortes.
„VIEN LIET.“ OFISE
 120 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
KANKLĖS
 Prenumerata priimama nuo dabar už 1918-1919 m.
 Vienas dolaris money orderiais.
 Už 1917-1918 metus galima dar gauti pilnas „Kanklių“ leidinius, t. y. 12 numerių už vieno dol. „Kanklių“ prenumeratori dar gaus „Girių Karalių“ vieno rktito opr. (lietuviškų ir anglisk. tekstais), primokėdami tik vieną dolari. Neprenumeratori mokės 3 dol. už knygą.
 Siųsk pinigų:
M. PETRAUSEKAS
 395 Broadway, So. Boston, Mass.

